

Iuri Oleșa
TREI GRĂȘANI

partea a III-a

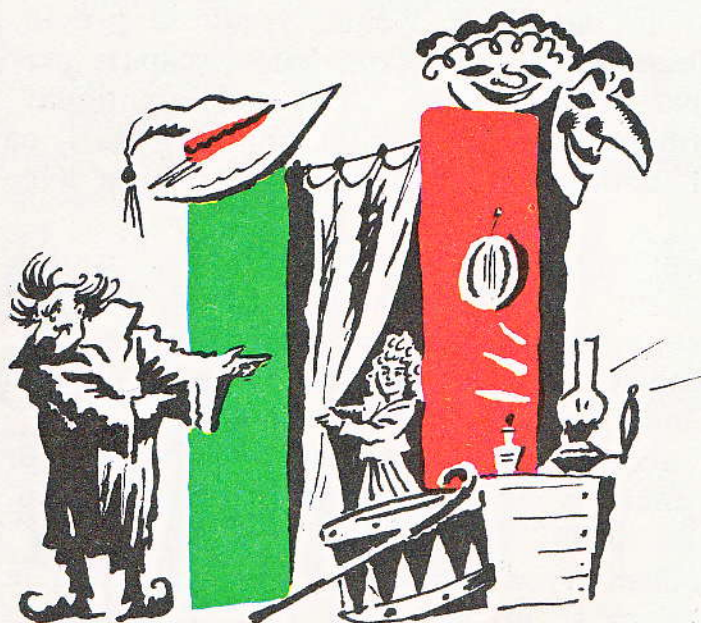

SUOC

Capitolul VIII

Rolul dificil al micii actrițe

Da, chiar ea era!

Dar naiba știe de unde apăruse? Minuni? De unde minuni? Doctorul Gaspar știa foarte bine că minuni nu mai există. „Asta — trase el concluzia — este o adevărată înșelătorie.“ Păpușa fusese vie și, când el făcuse imprudența să adoarmă în trăsură, ea fugise, ca o fetiță neascultătoare.

— N-ai de ce să zîmbești! Zîmbetul dumitale lingușitor nu-ți micșorează vina, zise el cu severitate. După cum vezi, soarta te-a pedepsit. Întîmplător, te-am găsit acolo unde nici că m-așteptam.

Păpușa deschise ochii mari, apoi clipi ca un iepuraș de casă și, buimacă, privi spre clovnul August. Acesta ofta.

— Răspunde fără ocol cine ești!

Doctorul căuta să dea vocii lui o notă de severitate. Însă păpușa era atît de fermecătoare încît era imposibil să te superi pe ea.

— Vedeți, spuse ea, m-ați uitat. Eu sînt SUOC.

— Su-oc... repetă doctorul. Doar ești păpușa moștenitorului Tutti!

— Ce păpușă?! Eu sînt o fetiță obișnuită!

— Ce...? Te prefaci!

Păpușa ieși de după paravan. Lampa o lumina puternic. Ea zîmbea, înclinînd într-o parte căpșorul ei ciufulit. Culoarea părului era asemenea penelor păsărelelor mici și cenușii.

Animalul mic și păros din cușcă o privea foarte atent.

Doctorul Gaspar era complet buimăcit. Peste cîtva timp cititorul va cunoaște tot adevărul. Acum, vreau să previn pe cititor asupra unui fapt deosebit de important, care-i scăpase privirii atente a doctorului Gaspar Arneri. Omul cînd este emoționat nu întotdeauna observă faptele, care, după cum spun cei mari, bat la ochi.

Și iată faptul: acum, în teatru de bîlci, păpușa avea cu totul altă înfățișare.

Ochii ei cenușii sclipeau vesel. Arăta foarte serioasă și atentă și din mîhnirea ei nu mai rămăsese nici urmă. Dimpotrivă, ai fi spus că este o ștrengăriță care vrea să pară cuminte.

Apoi mai departe. Unde dispăruse rochița ei minunată de adineauri, toată mătasea aceea roz, trandafirii aurii, dantelele, fluturașii, toaleta aceea ca-n basme, datorită căreia orice fetiță putea să semene, dacă nu cu o prințesă, în orice caz cu o jucărie de pus în pomul de iarnă? Ei, închipuiți-vă! păpușa era îmbrăcată mai mult decît modest. Avea o bluză cu guler albastru marinăresc, pantofiorii uzați, gri ca să nu mai pară albi, și încălțați pe piciorul gol. Să nu credeți că din cauza acestei îmbrăcămînți modeste păpușa devenise urîtă. Dimpotrivă, îi ședea bine. Există astfel de fetițe dezordonate: mai întîi nici nu te uiți la ele, iar apoi privindu-le mai cu atenție vezi că aceste fetițe dezordonate sînt mai drăguțe decît o prințesă, cu atît mai mult cu cît prințesele uneori se transformă în broaște, sau invers, broaștele se transformă în prințese.

Dar iată lucrul cel mai important: vă amintiți desigur că pe pieptul păpușii moștenitorului Tutti erau răni negre, înspăimîntătoare. Acum ele dispăruseră.

Era o păpușă veselă și sănătoasă!

Dar doctorul Gaspar nu văzu nimic. Poate că mai tîrziu ar fi putut vedea toate acestea, dar, chiar în clipa următoare, cineva bătu la ușă. De aci încolo lucrurile se încurcă și mai mult.

În baracă intră negrul. Păpușa țipă. Animalul din cușcă sforăi, cu toate că nu era pisică, ci un animal mai complicat.

Noi știm cine era negrul. Lucrul acesta îl cunoștea și doctorul Gaspar care făcuse acest negru dintr-un Tibul obișnuit. Nimeni altul nu cunoștea acest secret.

Buimăceala a durat puțin. Negrul se purta într-un mod îngrozitor. El apucă păpușa și, ridicînd-o în aer, începu s-o sărute pe obraji și pe nas, dar obrajii și nasul căutau să scape cu atîta energie încît îl puteai compara pe negru cu un om care vrea să muște dintr-un măr atîrnat de o sfoară.

Bătrînul August închise ochii și, năucit de groază, se balansa ca împăratul Chinei care caută să rezolve o problemă: să decapiteze pe criminal sau să-l forțeze să mănînce un șobolan viu, fără zahăr?

Pantofiorul zbură din piciorul păpușii și nimeri în lampă. Lampa se răsturnă și își dădu duhul. Se făcu întuneric. Groaza atinse culmea. Atunci toți văzură prin crăpăturile pereților că afară începuse să se lumineze.

— Iată, s-au ivit zorile, zise doctorul Gaspar, și eu trebuie să merg la palatul celor Trei Grăsani împreună cu păpușa moștenitorului Tutti.

Negrul deschise ușa. Din stradă, pătrunse înăuntru o lumină cenușie. Clovnul stătea ca și mai înainte cu ochii închiși. Păpușa se ascunsese după paravan.

Doctorul Gaspar explică în cîteva cuvinte lui Tibul despre ce era vorba. Îi povesti întreaga întîmplare cu păpușa moștenitorului Tutti, felul în care dispăruse ea și fericirea de a o fi regăsit aici, în teatrul de bîlci.

Păpușa asculta de după paravan și nu înțelegea nimic.

„Îi zice Tibul! se miră ea. Ce fel de Tibul e și acesta? Un negru îngrozitor. Tibul e frumos, alb, și nu negru...”

Atunci, ea își scoase capul de după paravan și se uită. Negru scoase din buzunarul pantalonilor lui roșii un flacon lunguieț, îi trase dopul, din care cauză flaconul piui ca o vrabie și începu să toarne pe el un lichid. Peste o clipă se petrecu miracolul. Negrul deveni alb. Era frumos. Nu mai era negru. Nu mai era nici o îndoială: era Tibul!

— Ura! strigă păpușa și se repezi de după paravan drept în brațele lui Tibul.

Clovnul, care nu văzuse nimic și crezuse că s-a întîmplat ceva îngrozitor, căzu de acolo de unde era cocoțat și rămase nemișcat. Tibul îl ridică de fundul pantalonilor.

Acum, păpușa îl sărută pe Tibul fără să mai aștepte invitații.

— Ce bine! zicea ea sufocîndu-se de bucurie. Cum ai putut fi atît de negru? Nu te-am recunoscut...

— Suoc! zise Tibul cu severitate.

Ea sări imediat de la pieptul lui mare și stătu smirnă în fața lui, ca un soldat de plumb.

— Ce e? întrebă ea ca o școlăriță.

Tibul puse mîna pe părul ei zbîrlit. Ea se uită la el de jos în sus cu ochii plini de fericire.

— Tu ai auzit ce a spus doctorul Gaspar?

— Da. El a spus că cei Trei Grăsani l-au însărcinat să redea moștenitorului Tutti păpușa însănoșită. El spunea că această păpușa a fugit din trăsura lui și că eu sînt păpușa aceea.

— Se înșală, spuse Tibul. Doctore Gaspar, asta nu este păpușă, pot să te asigur. Ea este mica mea prietenă, o fetiță, dansatoarea Suoc, tovarășa mea credincioasă de muncă de circ.

— E adevărat! se bucură păpușa. Doar nu o dată am mers împreună pe sîrmă.

Fetița era foarte mulțumită că Tibul o numise drept tovarășa lui credincioasă.

— Dragul meu! șopti ea și își frecă de mîna lui.

— Cum? întrebă încă o dată doctorul. Oare e adevărat că-i o fetiță vie? Suoc, spui dumneata... Da! Da! Într-adevăr! Acum văd limpede. Îmi amintesc... Doar am mai văzut-o o dată pe fetița asta. Da... da... Eu am salvat-o de slugile bătrînei, care voiseră s-o bată cu bețele!

Aci, doctorul își pocni palmele:

— Ha-ha-ha! Ei, da desigur. De aceea mi se părea atît de cunoscută fața păpușii moștenitorului Tutti. E o asemănare uimitoare sau, cum se spune științific, un fenomen.

Spre mulțumirea tuturor, toate se lămuriră.

Se lumina din ce în ce mai mult. În spatele caselor cînta un cocoș.

Doctorul se întristă din nou.

— Da, toate-s bune. Dar asta înseamnă că nu mai am păpușa moștenitorului Tutti. Înseamnă că într-adevăr am pierdut-o...

— Ba asta înseamnă că ai găsit-o, zise Tibul, strîngînd fetița la piept.

— C-u-u-m?

— Așa... Tu mă înțelegi, Suoc?

— Mi se pare că da, răspunse încet Suoc.

— Ei? întrebă Tibul.

— Desigur, zise păpușa și zîmbi.

Doctorul nu înțelegea nimic.

— Îți amintești cînd dădeam reprezentații duminicale în fața

mulțimii? Tu stăteai pe micul postament vărgat. Eu ziceam: „Allez!“ Și tu te urcai pe sîrmă și veneai spre mine. Eu te așteptam la mijloc la o mare înălțime. Întindeam un genunchi, îți spuneam din nou „Allez!“, și tu urcîndu-te pe genunchiul meu, îmi săreai pe umeri... Ți-era frică?

— Nu. Îmi spuneai: „Allez!“ ceea ce însemna că trebuie să fii liniștită și să nu mă tem de nimic.

— Ei bine, zise Tibul, acum tot „Allez“ îți spun. Vei fi păpușa.

— Voi fi păpușa.

— Păpușa? întrebă doctorul Gaspar. Ce înseamnă asta?

Sper, cititorule, că ai înțeles! N-ai avut ocazia să treci prin atîtea emoții și surprize ca doctorul Gaspar, de aceea ești mai liniștit și înțelegi mai ușor.

Gîndește-te: pînă acum doctorul nu a dormit cît s-ar fi cuvenit. Și așa, e de mirare cît de rezistent este organismul lui.

Nici n-apucă să se trezească al doilea cocoș, că totul era hotărît. Tibul expuse amănunțit planul de acțiune:

— Tu, Suoc, ești actriță. Eu cred că, cu toată vîrsta ta fragedă, ești o actriță bună. Astă-primăvară, cînd la teatrul nostru se dădea pantomima „Împăratul cel prost“, tu jucai minunat rolul „ciocălăului de aur“. Apoi, în balet, ai reprezentat minunat momentul transformării morarului în ceainic. Cînți și dansezi mai bine decît oricine, ai imaginație bogată și, mai ales, ești o fată deșteaptă și curajoasă. Suoc se îmbujoră de fericire. Ba se simțea chiar jenată de aceste laude.

— Deci, va trebui ca tu să joci rolul păpușii moștenitorului Tutti.

Suoc începu să bată din palme și săruta pe rînd pe Tibul, și pe bătrînul August, și pe doctorul Gaspar.

— Stai, continuă Tibul, asta nu e încă totul. Tu știi că armurierul Prospero e închis în cușca de fier din palatul celor Trei Grășani. Va trebui să-l eliberezi pe armurierul Prospero.

— Să deschid cușca?

— Da. Eu cunosc secretul care îl va ajuta pe Prospero să fugă din palat.

— Secretul?

— Da. Este acolo o galerie subterană.

Apoi Tibul povesti despre vînzătorul de baloane pentru copii.

— Capătul acestei galerii este într-o cratiță, probabil în bucătăria palatului. Tu vei găsi această intrare.

— Bine.

Soarele încă nu răsărise, dar păsările se deșteptaseră, se zărea iarba verde pe pajiștea din fața teatrului de bîlci.

La lumina zilei, animalul misterios din cușcă se dovedi a fi o vulpe obișnuită.

— Să nu pierdem timpul! Ne așteaptă o cale lungă.

Doctorul Gaspar zise:

— Acum, trebuie să-ți alegi cea mai frumoasă rochiță pe care o ai...

Suoc aduse toate gătelile sale. Erau minunate, deoarece erau confecționate de ea însăși. Ca orice actriță talentată, ea avea gusturi deosebite.

Doctorul caută mult timp prin grămada de rochițe.

— Iată, zise el, cred că această rochiță va corespunde întocmai. Nu e cu nimic mai prejos decît aceea cu care era îmbrăcată păpușa schilodită. Îmbrac-o!

Suoc își schimbă rochița. În strălucirea razelor de soare, în mijlocul încăperii, ea stătea atît de gătită, încît nici o fetiță din lume, de ziua ei onomastică, nu se putea compara cu ea. Rochița era de culoare roz. Iar uneori, cînd Suoc făcea cîte o mișcare, părea că plouă cu aur. Rochița strălucea, foșnea și răspîndea miresme parfumate.

— Sînt gata, zise Suoc.

Despărțirea dură doar un minut. Actorilor de circ nu le plac lacrimile. Ei își riscă prea des viața. Și, în afară de asta, fetița nu putea fi strînsă prea tare la piept, deoarece i s-ar fi șifonat rochița.

— Să te întorci cît mai curînd! șopti bătrînul August și oftă.

— Iar eu plec în cartierele muncitorești. Trebuie să ne regroupăm forțele. M-așteaptă muncitorii. Au aflat că sînt în viață și în libertate.

Tibul se înfășură în pelerină, își puse o pălărie cu boruri largi, ochelari fumurii, și își lipi un nas mare, așa cum se obișnuiește la costumarea pașalei din pantomima „Marșul asupra Cairo-ului“.

Era de nerecunoscut. E adevărat că nasul enorm îl slujea, dar așa, devenise de nerecunoscut.

Bătrînul August rămase în pragul ușii. Doctorul, Tibul și Suoc ieșiră afară. Se făcuse ziuă de-a binelea.

— Mai repede, mai repede! îi grăbea doctorul.

Peste o clipă, el ședea în trăsură, împreună cu Suoc.

— Nu ți-e frică? întrebă el.

În loc de răspuns, Suoc zîmbi. Doctorul o sărută pe frunte. Străzile erau încă pustii. Rar se auzeau voci omenești. Deodată

răsună un lătrat puternic de câine. Apoi, câinele schelălăi și mîrîi, de parcă cineva ar fi vrut să-i ia ciolanul.

Doctorul își scoase capul din trăsură.

Închipuiți-vă, era același câine care-l mușcase pe atletul Lapitup! Dar asta nu e totul.

Doctorul văzu și altele: câinele se lupta cu un om. Era un om înalt și subțire, cu un cap mic, îmbrăcat într-o haină frumoasă, dar stranie, care-l făcea să semene cu un greier și care îi smulgea cîinelui ceva roz, frumos și de neînțeles. Zdrențe de culoare roz zburau în toate părțile.

Omul învinse. El apucă prada și, strîngînd-o la piept, alerga în direcția de unde venea doctorul.

Și cînd ajunse trăsură, Suoc, care se uita peste umărul doctorului, văzu ceva înspăimîntător. Omul cel ciudat nu fugea, ci sărea grațios, abia atingînd pămîntul, întocmai unui dansator de balet. Cozile verzi ale fracului filfîiau în urma lui, ca aripile unei mori de vînt. Iar în brațe... în brațe ținea o fetiță cu răni negre la piept.

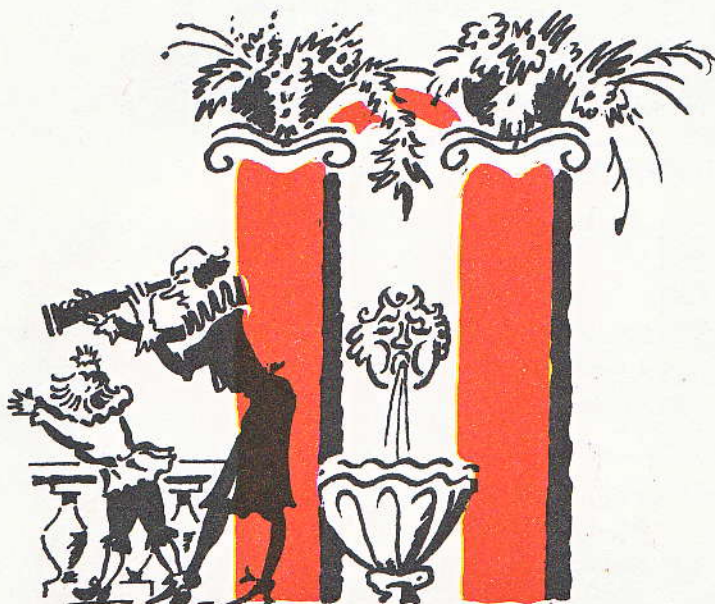
— Asta sînt eu! strigă Suoc.

Ea se ghemui în fundul trăsurii și își ascunse fața în perna plușată. Auzind strigătul, răpitorul se uită îndărăt și atunci doctorul Gaspar recunoscă în el pe profesorul de dans Un-doi-trei.

Capitolul IX

Păpușa mîncăcioasă

Moștenitorul Tutti stătea pe terasă. Profesorul de geografie se uita prin binoclu. Moștenitorul Tutti ceru să i se aducă busola. Dar aceasta nu-i servea la nimic.

Moștenitorul Tutti aștepta sosirea păpușii.

De mare emoție, dormise adînc și dulce toată noaptea.

De pe terasă se vedea drumul ce ducea de la porțile orașului pînă la palat. Soarele, ce se ridica deasupra orașului, îi împiedica vederea. Moștenitorul ținea mîna streășină la ochi, se încrunta și-i părea rău că nu putea strănuta.

— Nu se vede încă nimic, zicea profesorul de geografie.

Lui i se încredințase această misiune de răspundere, deoarece, datorită specialității pe care o avea, știa să se orienteze cel mai bine în spații, orizonturi, în puncte mobile și în altele asemănătoare.

— Poate că totuși se vede! insistă Tutti.

— Nu mă contrazice. În afară de binoclu, mai am cunoștințe și noțiunea clară a obiectelor. Iată, văd tufișuri de iasomie, care

în latinește au o denumire frumoasă, dar greu de reținut. Mai departe văd podurile și gardienii, în jurul cărora zboară fluturii, iar și mai departe se așterne șoseaua... Ia stai! Ia stai!

Își potrivește binoclul. Moștenitorul Tutti se ridică în vârful picioarelor. Inima îi bătea de jos în sus, ca atunci când nu știa lecția.

— Da, zise profesorul.

Și, în același timp, trei călăreți porniră din parcul palatului spre șosea. Era căpitanul Bonaventura împreună cu o patrulă, care se îndreptau spre o trăsură ce apăruse pe șosea.

— Ura! strigă moștenitorul atât de strident, încît stîrni gîștele de prin satele îndepărtate.

Jos, sub terasă, stătea la pîndă profesorul de gimnastică, gata pentru a-l prinde pe moștenitor din zbor, dacă acesta s-ar fi prăbușit de bucurie peste balustrada de piatră a terasei.

Așadar, trăsură doctorului Gaspar se apropia de palat. De-acum nu mai era nevoie de binoclu și de cunoștințele profesorului de geografie. De-acum, toată lumea vedea cu ochiul liber trăsură și calul alb.

Fericită clipă! Trăsură se opri lîngă ultimul pod. Garda se dădu în lături. Moștenitorul își agita mîinile și țopăia, scuturîndu-și buclele aurii. În sfîrșit, el văzu lucrul cel mai important. Un omuleț mic, mișcîndu-se stîngaci, ca un bătrînel, coborî din trăsură. Gardienii stăteau respectuoși în fața lui, scoțîndu-și săbiile și dîndu-i onorul. Omulețul scoase din trăsură o păpușă minunată, ca un buchet roz, proaspăt, împletit cu panglici.

Era un tablou minunat, sub cerul albastru al dimineții, în strălucirea ierbii și a soarelui.

Peste cîteva clipe, păpușă era în palat. Întîlnirea avu loc în felul următor: păpușă se mișcă fără ajutorul cuiva.

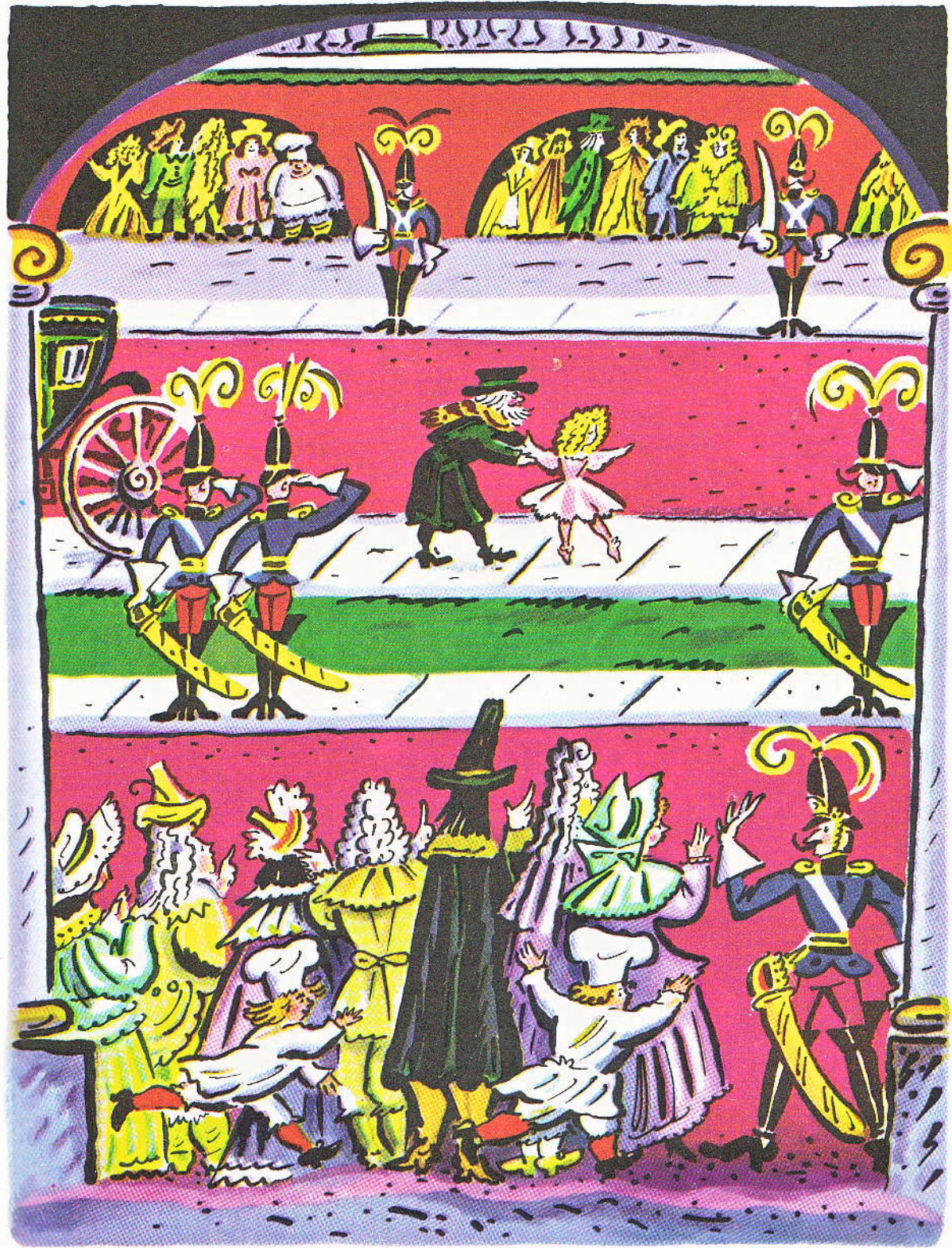
O, Suoc își juca perfect rolul! Dacă ar fi nimerit în societatea celor mai autentice păpuși, fără îndoială, ele ar fi considerat-o păpușă ca și ele.

Suoc era liniștită. Simțea că rolul îi reușește.

„Sînt lucruri mai dificile, gîndea ea. De exemplu, să jonglezi cu lampa aprinsă sau să execuți dublu salt mortal...”

Or, lui Suoc i se întîmplase să facă la circ și una și alta.

Cu alte cuvinte, ei nu-i era frică. Chiar îi plăcea acest joc. Mai emoționat era doctorul Gaspar. El mergea în urma lui Suoc. Ea înainta cu pași mici, ca o balerină ce merge în vârful degetelor. Rochița ei se agita, tremura și foșnea.

Parchetul lucea. Suoc se oglindea în el ca un nours roz. Era foarte mică în comparație cu înălțimea sălilor, care păreau și mai înalte datorită luciului parchetului, și mai late datorită oglinzilor.

Puteai să crezi că un coșuleț cu flori plutește pe o mare liniștită.

Ea trecea veselă și zîmbitoare pe lângă gardieni, pe lângă oameni îmbrăcați în piele și metal, care o priveau ca fermecați, pe lângă funcționarii care zîbeau pentru prima dată în viața lor. Ei se dădeau în lături, lăsându-i drum liber, de parcă ea ar fi fost stăpîna acestui palat, care reentra în drepturile ei.

Se făcuse atîta liniște, încît se auzeau pașii ei ușori, sunînd ca petalele cînd cad. Iar de sus, pe o scară foarte largă, la fel de mic și zîmbitor, cobora în întîmpinarea păpușii moștenitorul Tutti.

Erau de aceeași înălțime.

Suoc se opri.

„Așadar, acesta e moștenitorul Tutti!” își zise ea în gînd.

În fața ei stătea un băiețaș slab, ce semăna cu o fetiță rea, cu ochii cenușii și puțin triști, înclinîndu-și într-o parte capul cu părul zburlit.

Suoc știa cine era Tutti. Suoc știa cine erau cei Trei Grăsani. Știa că cei Trei Grăsani jefuiseră tot metalul, tot cărbunele, toată pîinea, dobîndite prin munca poporului sărac și flămînd. Ea ținea bine minte pe bătrîna nobilă care își asmuțise slugile asupra ei. Știa că aceștia toți formau o singură societate: cei Trei Grăsani, bătrînele nobile, fercheșii, comercianții, gardienii, toți aceia care l-au pus pe armurierul Prospero în cușca de fier și au umblat să-l prindă pe celălalt prieten al ei, gimnastul Tibul.

Cînd venea încoace, spre palat, ea credea că moștenitorul Tutti îi va părea respingător, ceva în genul bătrînei nobile, care-și ținea afară întotdeauna limba lungă și subțire, de culoarea zmeurei.

Însă nu simți nici o repulsie. Mai degrabă îi făcu plăcere cînd îl văzu.

Ea îl privea cu ochii ei cenușii și veseli.

— Tu ești păpușa? întrebă moștenitorul, întinzîndu-i mîna.

„Ce să fac? se sperie Suoc. Oare păpușile vorbesc? Vai, nu m-au prevenit!... Nu știu cum se purta acea păpușă pe care au sfîrtecat-o gardienii...”

Dar doctorul Gaspar îi veni într-ajutor.

— Domnule moștenitor, zise el solemn, eu am însănătoșit păpușa! După cum vedeți, nu numai că i-am redat viața, dar am făcut ca această viață să fie minunată. Fără îndoială, păpușa a devenit mai frumoasă, apoi a căpătat o rochie nouă splendidă și, lucrul cel mai important, am învățat-o să vorbească, să creeze cîntece și să danseze.

— Ce fericire! zise moștenitorul încet.

„E timpul să acționez“, hotărî Suoc.

Și aci, micuța actriță de la teatrul de bîlci al unchiașului Brizac și-a făcut debutul pe o scenă nouă.

Scena era sala principală a palatului. Iar spectatori s-au adunat mulți. Ei se înghesuiau din toate părțile: pe palierul de sus al scărilor, prin galerii, la balcoane. Se înghesuiau la ferestrele rotunde, umpleau balcoanele, se urcau pe coloane, pentru a vedea și asculta mai bine.

O mulțime de capete și umeri, de cele mai diferite culori, înveșmîntate pestriț, luceau în lumina puternică a soarelui.

Suoc vedea fețele care se uitau la ea cu zîmbete largi.

Bucătarii, cu degetele răsfirate, de pe care se scurgeau, ca rășina de pe crengi, sucuri roșii, dulci, sau sosuri grase de culoare maro; miniștrii în uniforme de gală, împodobite cu fire-turi multicolore, ca niște maimuțe travestite în cocoși; muzicanții mici și grăsuți, îmbrăcați în fracuri strîmte; doamnele de onoare și cavalerii, doctorii gîrbovi, savanții cu nasurile lungi, curieri ciufuliți, iuți de picior, servitorimea îmbrăcată nu mai prejos decît miniștrii.

Toată această masă de oameni se îngrămădea care pe unde apuca.

Și toți tăceau. Toți, cu răsufllarea oprită, priveau ființa mică și roz, care, cu liniștea și demnitatea unei fete de doisprezece ani, întîmpina sutele de priviri. Ea nu se simțea intimidată de loc. Acești spectatori nu erau mai severi decît spectatorii de prin piețe, unde, aproape în fiecare zi, Suoc dădea reprezentații. Vai, aceia erau spectatori foarte pretențioși; gură-cască, soldații, actorii, școlarii și micii vînzători! Și Suoc nu se temea nici de spectatorii aceia. Iar ei spuneau:

— Suoc e cea mai bună actriță din lume!...

Și aruncau pe covorașul ei ultimii bani mărunți. Or, cu aceste monede se putea cumpăra doar o plăcintă cu ficat, care pentru o dansatoare de circ ținea loc de gustare de dimineață, de masă de prînz și de cină.

Și iată că Suoc începu să-și joace rolul ei de păpușă cu adevărat.

Ea își apropie vârful picioarelor, apoi se săltă pe degete, ridică mâinile îndoite din cot spre cap și, mișcând degetul mic de la ambele mâini, ca mandarinii chinezi, începu să cînte un cîntec. Își clătina capul cînd la stînga, cînd la dreapta, în ritm cu cîntecul.

Zîmbea cochet și șiret, însă tot timpul căuta ca ochii ei să fie rotunzi și larg deschiși, ca la toate păpușile...

Ea cîntă așa:

Bunul și iubitul nostru doctor Gaspar
Cu știința sa atotcuprinzătoare
M-a readus de la al morții hotar
Și iată-mă sînt vie și surîzătoare.
Sînt iar în fața ta, privește-mi bine
Zîmbetul de fericire plin
Și ascultă-mi glasul căci numai la tine
Tot timpul m-am gîndit ca să revin.
Dar drumul eu l-am rătăcit
Te-am căutat din loc în loc
Și iată în sfîrșit te-am regăsit
Oare ai uitat de-al sorei tale nume Suoc?
Sînt iarăși vie, bucură-te, frate,
Eu te-am visat jelindu-mă cu foc
De multe ori în somnul meu de moarte
Ai fi putut s-o uiți pe Suoc!
Privește-mi tremurul din al genelor joc
Și părul ce pe tîmple se revarsă
Și nu uita că surioara-ți Suoc
Are nume ce străluminează!

— Suoc, repetă încet Tutti.

Ochii lui erau plini de lacrimi și de aceea părea că nu are doi ochi ci patru.

Păpușa termină cîntecul și făcu o reverență. Sala răsuflă extaziată. Toți se mișcară, dădură din cap și plescăiră din limbă.

Într-adevăr, melodia cîntecului era fermecătoare, deși puțin tristă pentru o voce atît de tînără, dar glasul răsuna atît de minunat, încît părea că iese dintr-un gît de argint sau de sticlă.

— Cîntă ca un înger, se auzi în liniștea din sală vocea dirijorului.
— Numai că e puțin cam straniu cîntecul ei, observă un demnitar, sunîndu-și decorațiile.

Cu aceasta, critica luă sfîrșit. În sală intrară cei Trei Grăsani. Aglomerația din sală putea să le pară neplăcută, de aceea toți s-au repezit spre ieșire. Bucătarul, în învălmășeală, se propti cu toate cele cinci degete de la o mîină, cu întreaga lor încărcătură de suc de zmeură, în spinarea unei doamne frumoase. Ea țipă și cu această ocazie se descoperi că avea dantură falsă, căci dantura îi căzu din gură. Căpitanul de gardă, gras, călcă cu cizma lui urîtă și grosolană frumoasa dantură.

Se auzi: hrșt, hrșt! și maestrul de ceremonie, întorcîndu-se, zise dojenitor:

— Ați aruncat nuci! Trosnesc sub picioare! E revoltător!

Frumoasa doamnă care-și pierduse dantura vru să țipe și chiar ridică mîinile, dar, vai, o dată cu dantura își pierduse și glasul. Bolborosi doar ceva de neînțeles.

Peste puțin, în sală nu mai rămăsese nici un om de prisos. Doar cei cu oarecare răspunderi.

Și, iată, doctorul Gaspar și Suoc se înfățișară înaintea celor Trei Grăsani.

Cei Trei Grăsani nu păreau prea tulburați de evenimentele din ziua trecută. Ceva mai înainte se jucaseră în parc cu mingea, sub supravegherea medicului de serviciu. Aceasta o făceau ca exercițiu. Erau foarte obosiți. Fețele le străluceau de transpirație. Cămășile le erau lipite de spinare, semănînd cu niște pînze umflate de vînt. Unul dintre ei avea sub un ochi o vînație în formă de trandafir urît sau de broască frumoasă. Alt Grăsan se uita cu teamă la acest trandafir urît.

„Să știi că acesta l-a lovit cu mingea-n față și l-a decorat cu o vînație“, își zise Suoc în gînd.

Grăsanul accidentat răsufăla amenințător. Doctorul Gaspar zîmbea încurcat. În tăcere Grăsanii examină atenți păpușa. Înfațișarea radioasă a moștenitorului Tutti le readuse buna dispoziție.

— Ei, spuse unul dintre cei Trei Grăsani, dumneata ești doctorul Gaspar Arneri?

Doctorul se înclină.

— Ei, cum e păpușa? întrebă altul.

— Fermecătoare, strigă Tutti.

Niciodată nu-l văzuseră Grăsanii atît de însuflețit.

— Foarte bine! Într-adevăr, arată bine...

Primul Grăsan își șterse fruntea cu palma, scoase un sunet ca un măcăit sever și spuse:

— Doctore Gaspar, ai executat ordinul nostru. Acum ai dreptul să-ți ceri răsplata.

Se făcu liniște.

Micul secretar, cu peruca roșcată, ținea pana pregătită pentru a nota dorința doctorului.

Doctorul începu să-și expună dorința:

— Ieri, în Piața Justiției, au fost ridicate zece eșafode pentru executarea rebelilor...

— Ei vor fi executați astăzi, îl întrerupse Primul Grăsan.

— Tocmai despre asta este vorba. Rugămintea mea este: să li se dăruiască tuturor prizonierilor viața și libertatea. Cer să se anuleze execuția și să fie arse aceste eșafode...

Secretarul roșcovan, auzind această cerere, de frică, scăpă pana. Penița bine ascuțită, pătrunse în piciorul celui de al Doilea Grăsan. Acesta țipă și începu să se învîrtească într-un picior. Primul Grăsan, cel cu vînătaia, rîse răutăcios: fusese răzbunat.

— Dracu' s-o ia! urlă al Doilea Grăsan, smulgîndu-și penița din picior ca pe o săgeată. Dracu' s-o ia! Pretenția asta e criminală! Nu ai dreptul să ceri asemenea lucruri!

Secretarul cel roșcovan fugi. Vaza cu flori pe care o răsturnase în fugă zbură după el și se sparse în bucăți, ca o bombă. Ieși un adevărat scandal. Al Doilea Grăsan își smulse penița și o aruncă în urma secretarului. Dar se poate oare, cu atîta osînză, să fii un bun aruncător de lance? Penița nimeri în fundul gardianului de pază. Acesta însă, ca un slujitor zelos, rămase nemișcat. Penița rămase înfiptă mai departe în locul acela atît de nepotrivit pînă ce gardianul fu înlocuit în post.

— Cer să se dăruiască viața tuturor muncitorilor condamnați la moarte. Cer să se ardă eșafodele, repetă doctorul cu glas scăzut dar ferm.

Drept răspuns, se auziră țipetele Grăsanilor. Îți făcea impresia că cineva rupe niște surcele.

— Nu! Nu! Nu! Pentru nimic în lume! Ei vor fi executați!

— Mori, șopti doctorul păpușii.

Suoc înțelese ce i se cerea. Se ridică din nou în vîrful degetelor, țipă și se clătină. Rochița ei tremura ca aripile unui fluturaș prins, capul se plecă — în orice clipă păpușa era gata să se prăbușească.

Moștenitorul se repezi spre ea.

— Vai! Vai! strigă el.

Suoc țipă și mai trist.

— Iată, zise doctorul Gaspar, vedeți? Păpușa își va pierde din nou viața. Mecanismul din ea este prea sensibil. Se va defecta definitiv dacă nu-mi veți îndeplini cererile. Eu cred că domnul moștenitor va fi foarte nemulțumit dacă păpușa lui va deveni o cîrpă roz care nu va mai fi bună de nimic.

Pe moștenitor îl cuprinse furia. El începu să dea din picioare, ca un pui de elefant. Își miji ochii și începu să dea din cap.

— Pentru nimic în lume! Auziți? Pentru nimic în lume! țipă el. Îndepliniți rugămintea doctorului! Eu nu voi da păpușa mea! Suoc! Suoc! începu el să plîngă.

Desigur că Grăsanii cedară. Ordinul fu dat. Grațierea fu anunțată. Fericit, doctorul Gaspar plecă acasă.

„Voi dormi douăzeci și patru de ore“, își zicea în gînd doctorul în drum spre casă.

Intrînd în oraș, auzi discutîndu-se că în Piața Justiției ard eșafoadele și că bogătașii sînt adînc nemulțumiți că execuția nevoiașilor răzvrătiți nu va mai avea loc.

Și așa, Suoc rămase în palatul celor Trei Grăsani.

Tutti ieși cu ea în grădină.

Moștenitorul strivea florile, intra în sîrma ghimpată și cîț p-aci era să cadă în bazin. De fericire, nu lua în seamă nimic.

„Oare el nu vede că sînt o fetiță vie? se mira Suoc. Eu nu m-aș fi lăsat păcălită astfel.“

A fost adus dejunul. Suoc văzu prăjiturile și-și aminti că abia în toamna anului trecut reușise să mănînce o prăjitură. Dar și atunci bătrînul August spusese că nu era prăjitură, ci turtă dulce. Prăjiturile moștenitorului Tutti erau minunate. Zece albine zburau spre ele, luîndu-le drept flori.

„Cum să procedez? se chinuia Suoc. Oare păpușile mănîncă? Sînt diferite păpuși... Vai, ce poftă am de-o prăjitură!“

Și Suoc nu mai putu răbda.

— Și eu vreau o bucățică... șopti ea. Roșeața îi îmbujoră obrajii.

— Ce bine! se bucură moștenitorul. Înainte, tu nu mîncai. Mi-era atît de urît să dejunез singur. Vai, ce bine! Ai căpătat poftă de mîncare...

Și Suoc mîncă o bucățică, apoi încă una, și încă una, și încă, și încă. Dar deodată, văzu că sluga care supraveghea de la distanță asupra moștenitorului se uita la ea; mai mult chiar, se uita la ea cu groază.

Sluga stătea cu gura căscată.

Servitorul avea dreptate.

Nu i se întâmplase niciodată să vadă păpuși care să mănânce.

Suoc se sperie și scăpă a patra prăjitură, cea mai fragedă și garnisită cu un bob de strugure.

Totul se termină cu bine. Sluga își frecă ochii și închise gura.

Moștenitorul vorbea întruna. Apoi, obosind, tăcu.

Se lăsă o liniște deplină, la ora aceea călduroasă. Vântul de ieri, probabil, se dusese departe. Acum totul încremenise. Nici păsările nu mai zburau. Și în această liniște Suoc, care ședea pe iarbă, alături de moștenitor, auzi un sunet neînțeles, ce se repeta la intervale regulate, ca tic-tacul unui ceasornic ascuns în vată. Doar că ceasul face „tic-tac“, iar sunetul auzit era „tuc-tuc“.

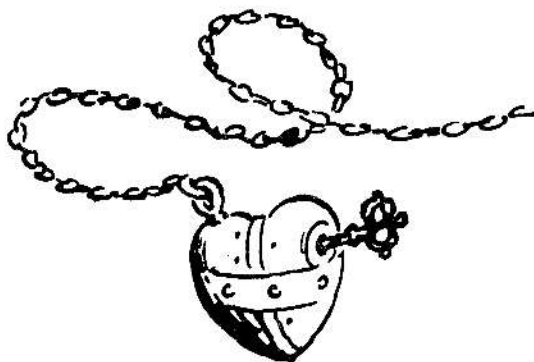
— Ce-i asta? întrebă ea.

— Ce? Moștenitorul își ridică sprâncenele ca un om mare într-un moment de uimire.

— Iată: tuc-tuc... E ceasul? Tu ai ceas?

Din nou se făcu liniște și din nou, în această liniște, ceva făcea tuc-tuc. Suoc ridică degetul. Moștenitorul ascultă.

— Nu e ceasul, zise el încet. Asta-i inima mea de fier care bate.

Capitolul X

Menajeria

La ora două, moștenitorul fu chemat în sala de studii. Era ora de meditații. Suoc rămase singură.

Desigur, nimeni nu-și închipuise că Suoc era o fetiță vie. După toate probabilitățile, adevărata păpușă a moștenitorului Tutti ce se afla acum în stăpânirea profesorului de dans Un-doi-trei se purtase cu aceeași naturalețe. Desigur, meșterul care crease acea păpușă fusese foarte iscusit. E adevărat că ea nu mânca prăjituri. Însă, poate că moștenitorul Tutti avea dreptate: poate că ea pur și simplu, nu avea poftă de mâncare.

Așadar, Suoc rămase singură.

Situația ei era dificilă.

Palatul enorm, labirintul ieșirilor, scărilor, galeriilor.

Gardienii înspăimântători, oameni străini, aspri, cu peruci de diferite culori, tăcerea și strălucirea o înconjurau.

Pe ea nu o lua nimeni în seamă.

Stătea în dormitorul moștenitorului, lângă fereastră.

„Trebuie întocmit un plan de acțiune, hotărî ea. Cușca de

fier în care se află armurierul Prospero este în menajeria moștenitorului Tutti. Trebuie să pătrund în menajerie.“ Știți deja că moștenitorului nu i se arătau copii vii. Niciodată nu fusese dus în oraș, nici chiar în vreun cupeu închis. El creștea în palat. I se făcea o anume educație, i se citeau cărți despre împărați cruzi și despre conducători de oști. Oamenilor din jurul lui le era interzis să zîmbească. Toți educatorii și profesorii lui erau niște bătrîni, înalți și slabi, cu buzele țuguiate și cu fălci de culoarea prafului de pușcă. Afară de aceasta, toți sufereau de stomac. Or, în fața acestei suferințe omului nu-i vine să zîmbească.

Moștenitorul Tutti nu auzise niciodată un rîs vesel și răsunător. Doar uneori ajungeau pînă la el rîsetele unui mezelar beat sau ale celor Trei Grăsani, care ospătau pe musafirii lor tot atît de grași. Or, acestea se puteau numi rîsete? Erau răgete îngrozitoare, care te înfricoșau, nu te înveseleau.

Numai păpușa zîmbea. Dar zîmbetul ei nu părea celor Trei Grăsani periculos. Și afară de asta, păpușa nu putea vorbi. Ea nu ar fi putut povesti moștenitorului Tutti despre atîtea lucruri ținute departe de el, de parcul palatului, de garda cu tobe de la podurile metalice. De aceea, el nu cunoștea nimic despre popor, despre sărăcie, despre copiii flămînzi, despre fabrici, mine, închisori, despre țărani și despre felul în care bogătașii obligau pe nevoiași să le muncească și cum își însușeau tot produsul mîinilor slăbite, ale celor umili. Cei Trei Grăsani voiau să-l educe pe moștenitor în așa fel încît el să devină cît mai rău și mai crud. L-au izolat de lumea copiilor și i-au amenajat o menajerie.

„Mai bine să se uite la animale, hotărîră ei. Are o păpușă fără suflet și va avea și animale fioroase. Să vadă cum sînt hrăniți tigrii cu carne crudă și cum înghite șarpele boa iepurii vii. Să asculte răgetul fiarelor de pradă și să privească în pupilele lor roșii, diavolești. Astfel va învăța să fie crud.“

Lucrurile însă nu se desfășurau așa cum voiseră Grăsanii.

Moștenitorul Tutti învăța sînguincios, asculta istorisiri îngrozitoare despre luptători și împărați, se uita cu ură la nasurile buboase ale educatorilor, însă nu devenea crud.

Tovărășia păpușii îi plăcea mai mult decît aceea a fiarelor.

Desigur, puteți să spuneți că e rușinos ca un băiat de doisprezece ani să se joace cu păpușile. La această vîrstă, mulți ar prefera să vîneze tigrii. Dar aci era un mister pe care-l veți afla mai tîrziu.

Să revenim la Suoc.

Ea hotărî să aștepte seara. Într-adevăr, o păpușă care umblă singură ziua în amiaza mare prin palat ar putea da loc la bănuieli. După lecții s-au reîntîlnit.

— Știi, zise Suoc, cînd eram bolnavă la doctorul Gaspar, am avut un vis ciudat. Se făcea că m-am transformat din păpușă într-o fetiță vie... Și eram actriță de circ. Trăiam într-un teatru ambulant, alături de alți actori. Teatrul se muta din loc în loc, oprindu-se la iarmaroace, în piețe mari, unde dădea reprezentații. Eu umblam pe sîrmă, dansam, știam să execut exerciții dificile de acrobație, jucam diferite roluri în pantomimă.

Moștenitorul o asculta privind-o cu ochii mari.

— Eram foarte săraci. Deseori nu aveam ce mânca. Aveam un cal mare și alb. Purta numele de Anra. Călăream pe el și jonglam stînd în picioare pe șaua lui lată, acoperită cu atlas galben, zdrențuit. Calul a murit, deoarece o lună întreagă am avut prea puțini bani pentru a-l putea hrăni bine...

— Săraci? întrebă Tutti. Nu înțeleg. De ce ați fost săraci?

— Dădeam reprezentații pentru săraci. Ei ne aruncau bănuți de aramă, iar uneori, după reprezentație, pălăria cu care clovnul August cutreiera printre spectatori rămînea goală.

Moștenitorul Tutti nu înțelegea nimic.

Suoc îi povesti pînă se înseră. Ea îi vorbi despre viața grea de mizerie, despre orașul atît de mare, despre bătrîna nobilă care voise s-o bată, despre copiii vii, asupra cărora bogătașii asmut cîinii, despre gimnastul Tibul și despre armurierul Prospero, despre felul în care muncitorii, minerii, matrozii vor să nimicească puterea celor bogați și grași.

Cel mai mult i-a vorbit despre circ. Treptat, treptat, ea se însufleți și uită că-i povestește doar un vis.

— De mult locuiesc în teatrul ambulant al unchiașului Brizac. Nici că-mi mai aduc aminte de cînd știu să dansez, să călăresc și să lucrez la trapez. Vai, ce lucruri minunate am învățat! și ea bătu din palme. Iată, de exemplu, duminica trecută am dat reprezentație în port. Am cîntat un vals din sîmbure de caisă...

— Cum, din sîmbure de caisă?

— A, tu nu știi? N-ai văzut niciodată un fluier făcut din sîmburi de caisă? E foarte simplu. Am strîns doisprezece sîmburi și am făcut fluier din ei. I-am frecat de piatră, pînă ce le-am făcut o gaură mică...

— Ce interesant!

— Se poate fluiera un vals nu numai cu doisprezece sîm-

buri de caisă. Eu știu să fluier și cu cheia...

— Cu cheia? Cum? Arată-mi! Am o cheie fermecată...

Cu aceste cuvinte, moștenitorul Tutti își descheie haina și scoase de la gît un lăntîșor subțire, de care atîrna o cheiță albă.

— Iat-o!

— De ce o ascunzi la piept? Îl întrebă Suoc.

— Această cheie mi-a fost dată de cancelar. Este cheia unei cuști din menajeria mea.

— Dar ce, tu ții ascunse la tine cheile tuturor cuștilor?

— Nu. Mi s-a spus însă că această cheie este cea mai importantă. Trebuie s-o păstrez...

Suoc îi arată moștenitorului arta sa. Ea fluieră un cîntec minunat, ținînd cheia cu gaura în sus, în dreptul buzelor ținute.

Moștenitorul era atît de încîntat, încît uită de cheia ce-i fusese încredințată spre păstrare. Cheia rămase la Suoc. Ea o vîrî repede în buzunarul de dantelă roz.

Se înserase. Pentru păpușa se pregăti o cameră separată, alături de dormitorul moștenitorului Tutti.

Moștenitorul Tutti adormi și visa lucruri ciudate: măști caraghioase, cu nasuri mari; un om care purta pe spinarea lui goală și galbenă o piatră enormă, bine cioplită, în timp ce un grăsan îl lovea cu un bici negru; un copil zdrențaros care mîncea niște cartofi și o doamnă nobilă, gătită în dantele, care călărea un cal alb și fredona un vals respingător, cu ajutorul a doisprezece sîmburi de caisă...

În timpul acesta, în cu totul altă parte, departe de acest dormitor mic, la unul din capetele parcului, iată ce se petrecea. Să nu credeți că se întîmpla ceva deosebit. Nu numai moștenitorul Tutti avea vise stranii în acea noapte. Un vis demn de mirare a visat și gardianul care adormise în post, la intrarea în menajeria moștenitorului Tutti.

El stătea pe un mic stîlp de piatră, proptindu-se cu spatele de gratii și moțîind plăcut. Își ținea sabia cu teaca mare și lucioasă între genunchi. Pistolul stătea liniștit la brîu într-o parte, sub eșarfa de mătase neagră. Alături, pe pietriș, stătea un felinar cu sticla prinsă într-o rețea de sîrmă care lumina cizmele gardianului și o omidă lungă, ce căzuse de pe frunze drept pe mîneca lui.

Tabloul părea cu totul pașnic.

Așadar plantonul dormea și visa un vis neobișnuit. El visa că se apropiase de el păpușa moștenitorului Tutti. Era întocmai ca și azi-dimineață, cînd o adusese doctorul Gaspar Arneri. Aceași

rochiță roz, fundulițe, dantele, fluturași. Numai că acum, în vis, ea părea o fetiță vie. Ea se mișca ușor, uitîndu-se în stînga și în dreapta, tresărea și ducea degetul la buze.

Felinarul îi lumina figura mică. Gardianul zîmbi în vis.

Apoi oftă și se așează mai comod, proptindu-se cu spatele în gratii și cu nasul în trandafirul de fier din ornamentația grătiilor.

Atunci, Suoc, văzînd că planșonul doarme, luă felinarul și, în vîrfurile picioarelor, cu mare băgare de seamă, trecu dincolo de gratii.

Gardianul sforăia zgomotos și, în somn, i se părea că în menajerie rag tigrii.

În realitate, era liniște. Animalele dormeau.

Felinarul lumina doar o mică porțiune. Suoc înainta încet, căutînd să pătrundă întunericul. Dar, spre norocul ei, noaptea nu era întunecoasă. Stelele sclipeau, iar lumina felinarelor agățate în parc ajungea în acest loc îndepărtat printre vîrfurile copacilor și ale clădirilor.

De la împrejmuire, fetița merse pe o alee îngustă, printre tufe mărunte, învăluite de flori albe.

Apoi, dintr-o dată, simți mirosul fiarelor. Îi era bine cunoscut: odată, la teatrul ambulant, lucrase un dresor cu trei lei și un dog de Ulmsc. Suoc ieși pe o platformă deschisă. Împrejur se vedeau niște umbre negre, asemenea unor căsuțe mici.

— Cuști, șopti Suoc.

Inima îi bătea puternic.

Nu-i era frică de fiare, deoarece în general, cei care dau reprezentații de circ nu sînt fricoși. Îi era frică doar ca nu cumva vreo fiară să se trezească de zgomotul pașilor ei și de lumina felinarului, să înceapă să ragă și să trezească planșonul.

Ea se apropie de cuști.

„Unde o fi oare Prospero?” se frămînta ea.

Suoc ridică felinarul mai sus și se uită în cuști. Totul era nemișcat și liniștit. Lumina felinarului se izbea de grătiile cuștilor și luneca în fișii neregulate peste trupurile ce dormeau dincolo de aceste gratii.

Văzu urechi mari, pufoase, cîteodată o labă întinsă, altădată un spate vîrgat. Vulturii dormeau cu aripile desfăcute, semănînd cu niște blazoane vechi. În fundul unor cuști se profilau niște grămezi ciudate.

Într-o colivie, îndărătul grătiilor subțiri de argint stăteau

cocoțați pe mici stinghii așezate la diferite înălțimi papagalii. Și, cînd Suoc se opri lîngă această colivie, i se păru că unul dintre papagali, care stătea mai aproape de gratii, bătrîn, cu o bărbie roșie, lungă, și-a deschis un ochi și s-a uitat la ea. Și ochiul lui semăna cu un sîmbure de lămîie secat.

Mai mult chiar! El își închise repede ochiul, prefăcîndu-se că doarme. Lui Suoc i se păru că zîmbea în barba roșie.

„Sînt o proastă“, se liniști Suoc. Totuși i se făcu frică.

În liniștea din jur cîte ceva trosnea, ba ici, ba colo cîrîia, piuia... Încearcă să intri noaptea într-un grajd sau să asculți lîngă un coteț de găini; te va mira liniștea și totodată vei auzi atîtea zgomote mărunte, ba fîșîitul unei aripi, ba un clămpănit, ba trosnetul prăjinii pe care moțăie găinile, ba un sunet subțire ce a scăpat ca o picătură din gîtlejul păsării adormite.

„Unde-o fi Prospero? se gîndi din nou Suoc, cu o neliniște crescîndă. Dacă o fi executat cumva astăzi și în locul lui a fost băgat un vultur?“

Și-n acel moment, din întuneric, o voce necunoscută rosti răgușit:

— Suoc!

Fetița mai auzi o respirație grea și accelerată și alte cîteva sunete ce păreau scheunăturile unui dulău bolnav.

— Vai! exclamă Suoc.

Ea îndreptă felinarul spre locul de unde se auzise chemată. Acolo se vedeau arzînd două lumini roșii. O matahală neagră stătea în cușcă, asemenea unui urs, ținîndu-se de gratii și cu capul lipit de ele.

— Prospero! șopti Suoc.

Și dintr-o dată îi trecu prin minte o mulțime de gînduri: „De ce-o fi atît de înspăimîntător? E acoperit cu o blană de urs. În ochi are scînteii roșii. Are gheare lungi și îndoite. E dezbrăcat. Nu e om, e gorilă...“

Suoc era gata să plîngă.

— În sfîrșit, ai venit, Suoc, vorbi matahala aceea îngrozitoare. Știam că am să te văd.

— Bine te-am găsit! Am venit să te salvez, îngîină Suoc cu o voce tremurîndă.

— Nu voi mai ieși din cușcă. Astăzi, voi muri, Suoc.

Și din nou se auziră sunetele groaznice, schelălăituri. Matahala căzu, apoi se ridică și din nou se lipi de gratii.

— Apropie-te, Suoc!

Suoc se apropie. Chipul acela groaznic o fixa cu privirea. Desigur, nu era un chip omenesc. Semăna mai mult cu capul unui lup. Și mai îngrozitor era că urechile acestui lup aveau forma urechilor omenești, deși erau acoperite cu un păr aspru și scurt.

Suoc vru să-și ascundă ochii cu mîna. Felinarul îi tremura în mînă. Pete galbene de lumină zburau prin văzduh.

— Ți-e frică de mine, Suoc... Mi-am pierdut înfățișarea de om. Nu-ți fie frică! Apropie-te... Ai crescut, ai slăbit. Ai fața tristă...

El vorbea cu greutate. Se lăsă tot mai jos și, în sfîrșit, se culcă pe pardoseala de lemn a cuștii. Răsufă tot mai des, și mai des, deschizînd larg gura cu dinții lungi și galbeni.

— Voi muri curînd. Eram sigur că te voi vedea înainte de moarte...

Întinse apoi mîna lui păroasă de maimuță, căutînd ceva în întuneric. Se auzi un zgomot de parcă ar fi fost smuls un cui, apoi mîna-i groaznică se întinse printre gratii.

În mînă ținea o tăbliță mică de lemn.

— Ia-o. Aci este scris totul.

Suoc ascunse tăblița.

— Prospero! șopti ea.

Nu primi însă nici un răspuns.

Suoc apropie felinarul. Dinții i se crispaseră pentru totdeauna într-un rînjit. Ochii-i tulburi se uitau sticloși prin ea.

— Prospero! strigă Suoc, scăpînd felinarul. A murit! A murit Prospero!

Felinarul se stinse.

Capitolul XI

Devastarea cofetăriei

Gardianul cu care am făcut cunoștință, lângă intrarea în menajerie, nu mult după ce Suoc i-a șterpelit felinarul cu sticla lui prinsă în rețeaua de sîrmă, se trezi din cauza zgomotului ce se stîrnise în menajerie.

Fiarele răgeau, urlau, țipau, loveau cu cozile peste gratiile de fier, păsările băteau din aripi...

Gardianul căscă trosnind puternic din fălci, se întinse, lovindu-se dureros cu pumnul de grilaj, și în sfîrșit, își veni definitiv în fire.

Atunci, sări în sus. Felinarul lipsea. Stelele străluceau lin. Aerul era îmbălsămat de parfumul iasomiei.

— La dracu!

Gardianul scuipe cu atîta necaz, încît scuiatul țîșni ca un glonte și reteză micul potir al unei flori de iasomie.

Concertul fiarelor răsuna cu o forță crescîndă.

Gardianul dete alarma. Într-o clipă se adunară oameni cu torțele aprinse. Torțele trosneau. Gardienii se înjurau. Cineva se împiedică în sabie și căzu spărgîndu-și nasul de pintenul cuiva.

- Mi s-a furat felinarul!
- A intrat cineva în menajerie!
- Hoții!
- Rebelii!

Gardianul cel cu nasul spart și altul, cu pintenul strivit, precum și alți gardieni, sfîșiiind întinericul cu torțele, porniră împotriva dușmanului necunoscut.

Dar nu descoperiră nimic suspect în menajerie.

Tigrii răcneau, deschizînd gurile lor roșii, puturoase. Leii se agitau prin cuști, cuprinși de o mare neliniște. Papagalii făceau tărăboi... Ei se învîrteau ca un carusel multicolor. Maimuțele se balansau pe trapeze. Iar urșii mormăiau cu o voce frumoasă, de bas profund.

Apariția torțelor aprinse și a oamenilor tulbură și mai mult această adunare.

Gardienii verificară toate cuștile.

Totul era în ordine.

Nu găsiră nici chiar felinarul pierdut de Suoc.

Deodată, gardianul cu nasul spart spuse:

— Stai! și ridică în sus torța.

Toți se uitară în sus. Acolo se vedea coroana neagră a copacului. Nici o frunză nu se mișca. Era o noapte liniștită.

— Vedeți? întrebă gardianul cu o voce firoasă, agitînd torța.

— Da, ceva roz...

— Mic...

— Stă jos...

— Proștilor! Știți ce-i asta? E un papagal. A zburat din colivie și s-a așezat acolo. Dracu' să-l ia!

Gardianul de pază, care dăduse alarma, tăcea rușinat.

— Trebuie să-l dăm jos. El a alarmat toate fiarele.

— Sigur. Urcă-te tu, Vurm. Tu ești cel mai tînăr.

Cel care purta numele de Vurm se apropie de copac. Dar nu se putea hotărî.

— Urcă-te și ia-l de barbă!

Papagalul stătea nemișcat. Penele lui roz se vedeau în desișul frunzelor, luminate de lumina torțelor.

Vurm își îndesă pălăria pe frunte și se scărpină la ceafă.

— Mi-e frică... Papagalii mușcă foarte dureros.

— Prostule!

Totuși Vurm se urcă în pom. Dar, la jumătatea trunchiului, se opri, șovăi o clipă, apoi alunecă în jos.

— Pentru nimic în lume! zise el. Asta nu este treaba mea. Nu știu să mă lupt cu papagalii.

În acest moment se auzi vocea mînioasă a unui bătrîn. Un om, tîrșindu-și pantofii, se grăbea prin întuneric spre gardieni.

— Nu trebuie să-l atingeți! strigă el. Nu-l deranjați!

Cel care striga era supraveghetorul principal al menajeriei.

Era un mare savant, specialist în zoologie, adică știa la perfecție tot ce se putea ști despre animale.

Îl trezi zgomotul.

Locuia în apropiere de menajerie și alergase direct din pat, fără a-și scoate scufia, și avea o ploșniță mare și lucioasă pe nas.

Era foarte mîniat. Într-adevăr: niște soldați îndrăzniseră să se amestece în lumea lui, un nătărău oarecare vroia să-l apuce de barbă pe papagalul lui!

Gardienii se dădură la o parte.

Zoologul își ridică capul. Văzu și el de asemenea ceva roz printre frunze.

— Da, declară el, acesta este un papagal. Este cel mai bun papagal al meu. Întotdeauna e cu toane. N-are astîmpăr să stea în colivie. Acesta este Laura... Laura! Laura! Începu el s-o cheme cu vocea pițigăiată. Îi place să fie tratată cu blîndețe. Laura! Laura!

Gardienii pufniră în rîs. În general, acest moșneguț îmbrăcat într-un halat înflorat, în papuci de casă, cu capul ridicat, de pe care atîrna pînă la călcîie ciucurele scufiei, apărea ca ceva amuzant printre gardienii uriași, printre torțele arzînd cu flăcări vii și urletele fiarelor.

Urmă apoi lucrul cel mai ridicol. Zoologul se cățără în copac. Făcea acest lucru cu destulă agilitate — probabil nu era pentru prima oară. Un, doi, trei. În mai multe rînduri apărură de sub halat picioarele lui în lenjerie vîrgată, și respectabilul moșneag se trezi sus, lîngă ținta călătoriei sale scurte, dar periculoase.

— Laura! murmură din nou el dulce și lingușitor.

Deodată un țipăt strident umplu menajeria, parcul și împrejurimile pe cel puțin un kilometru.

— E diavolul! strigă el.

Se vede că pe cracă, în loc de papagal, stătea un monstru.

Gardienii se dădură un pas înapoi. Zoologul se prăvăli de sus. Norocul, în chip de cracă, scurtă și suficient de rezistentă, îl salvă: rămase agățat de halat.

O, dacă alți savanți l-ar fi văzut pe respectabilul lor confrate în această postură, desigur că ei și-ar fi întors privirile din respect față de chelia și cunoștințele lui. Halatul i se ridicase prea indecent.

Gardienii o luară la fugă. Flăcările torțelor din mâinile lor fluturau în vînt. Părea că în întuneric galopează cai negri, cu coame de foc.

Zarva din menajerie se potoli. Zoologul atîrna nemișcat. În schimb în palat începu agitația.

Cei Trei Grăsani, cu un sfert de ceas înainte de apariția în copac a papagalului misterios, primiseră vești neplăcute:

„În oraș domnește dezordinea. Muncitorii au căpătat pistoale și puști. Ei trag în gardieni și aruncă pe toți grăsanii în rîu.“

„Gimnastul Tibul este în libertate și adună locuitorii de la periferii într-o oaste.“

„Foarte mulți dintre gardieni au plecat în cartierele muncitorești ca să nu mai slujească pe cei Trei Grăsani.“

„Coșurile fabricilor nu mai fumegă. Mașinile stau. Minerii refuză să intre în galerii după cărbuni pentru bogătași.“

„Țăranii din împrejurimi se războiesc cu proprietarii moșilor.“

Iată ce raportaseră miniștrii celor Trei Grăsani.

Ca de obicei, din cauza neliniștii, cei Trei Grăsani începuseră să se îngrășe. Chiar sub ochii consiliului de stat, fiecare dintre ei își adăugă cîte o sută de grame.

— Nu mai pot! se tînguie unul dintre ei. Nu mai pot... E peste puterile mele... Of, of! Butonul de la guler mi s-a înfipt în gît...

Și pe dată i-a plesnit cu zgomot gulerul lui sclipitor.

— Mă îngrăș! urla al doilea. Salvați-mă!

Iar al treilea se uita abătut la burta sa.

În felul acesta, în fața consiliului s-au ridicat două probleme: în primul rînd, să se găsească fără întîrziere mijlocul de a opri îngrășarea și, în al doilea rînd, să se înăbușe dezordinea din oraș.

În legătură cu prima problemă au hotărît următoarele:

— Dansuri!

— Dansuri! Dansuri! Da, desigur, dansuri. E cea mai bună cură de slăbire.

— Fără a se mai pierde o clipă, să fie invitat profesorul de dansuri. El va trebui să dea celor Trei Grăsani lecții de balet.

— Da, se rugă Primul Grăsan, însă...

Tocmai în acest moment, din menajerie ajunse strigătul respectabilului zoolog, care văzuse în copac pe diavol în locul papagalului iubit, Laura.

Întregul guvern se repezi în parc, pe alei, către menajerie.

— Uf! Uf! Uf! se auzea în parc.

Treizeci de familii ale celor mai frumoși fluturi, de culoare portocalie, cu nervuri negre, speriiindu-se, au părăsit parcul.

Apăru o mulțime de torțe. O pădure întreagă de torțe aprinse

ce răspîndea miros de rășină. Această pădure alerga și ardea. Cînd pînă la menajerie mai rămăseseră vreo zece pași, tot ceea ce fugea rămase parcă dintr-o dată fără picioare. Și îndată toți, ca la o comandă, se traseră înapoi, urlînd și țipînd, căzînd claie peste grămadă, agitîndu-se și căutîndu-și scăparea. Torțele zăceau la pămînt, focul se răspîndi, fumul negru porni în valuri.

— O!

— A!

— Salvați-vă!

Parcul se cutremura de atîta larmă. Vîlvătaia se întinse, luminînd cu lucirile sale purpurii întreg acest spectacol al fugii și al panicii.

Iar de acolo, din menajerie, de după gardul de fier, liniștit, cu pași hotărîți și mari, înainta un om uriaș.

Și în acea lumină, cu părul lui roșu și cu ochii scînteind, într-o haină ruptă, el părea o vedenie înfiorătoare. Cu o mîna ținea de zgarda împletită dintr-o bucată de lanț o panteră. Fiara gălbuie și zveltă, căutînd să se smulgă din zgarda oribilă, sărea, schelălăia, se zvîrcolea și, ca un leu de pe fanionul unui cavaler medieval, ba scotea, ba înghițea o limbă lungă, de culoarea zmeurei.

Iar cei care îndrăzniră să se uite înapoi văzură că pe celălalt braț omul acesta ținea o fetiță într-o rochiță sclipitoare, de culoare roz. Fetița se uita cu groază la pantera ce se zbătea furioasă, își trăgea picioarele în pantofiorii cu trandafiri aurii și se lîpea de umărul prietenului ei.

— Prospero! urlau oamenii fugind.

— Prospero! E Prospero!

— Salvați-vă!

— Păpușa!

— Păpușa!

Și atunci, Prospero dădu drumul panterei.

Pantera, dînd din coadă, cu salturi mari, se aruncă după fugari.

Suoc sări de pe brațul armurierului. O mulțime de pistoale zăceau aruncate în iarbă. Suoc ridică trei pistoale. Două dintre ele le luă Prospero, iar unul îi rămase ei. Pistolul era aproape cît jumătate din înălțimea ei. Dar ea știa cum se manevrează această drăcovenie neagră și lucioasă: la circ învățase să tragă cu pistolul.

— Să mergem! porunci armurierul.

Nu-i mai interesa ceea ce se petrecea în fundul parcului. Nu se mai gîndeau la ceea ce va face pantera după aceea.

Trebuia găsită ieșirea din palat. Trebuiau să se salveze.

Unde oare se află cratița secretă, despre care povestise Tibul? Unde-i cratița misterioasă prin care se salvase vînzătorul de baloane?

— La bucătărie! La bucătărie! strigă Suoc, gesticulînd cu pistolul din mers.

Alergau prin beznă, rătăcind tufele și stîrnind păsărelele adormite. Vai, cît de mult suferise rochița minunată a lui Suoc!

— Miroase a ceva dulce, zise deodată Suoc, oprindu-se sub niște ferestre luminate.

Și, în loc de deget, așa cum faci cînd vrei să atragi atenția cuiva, ea ridică pistolul cel negru. Gardienii care se apropiau în fugă de dînșii îi zăriră abia cînd fură cocoșați tocmai în vîrfurile unui copac. După o clipă, de pe crengile ce se întindeau spre casă, ei trecură pe fereastra principală.

Era aceeași fereastră prin care ieri intrase zburînd, vînzătorul de baloane.

Era fereastra cofetăriei.

Aci, cu toată ora tîrzie și cu toată panica, lucrul era în toi. Întreg personalul, cofetari și băieți ștregari, cu tichii albe, era în plină activitate: preparau un compot special pentru masa de a doua zi în cinstea reîntoarcerii păpușii moștenitorului Tutti. De data aceasta se hotărîse să nu se mai facă tort, de teamă ca nu cumva vreun alt musafir zburător să distrugă crema franțuzească și fructele zaharisite, de o excepțională calitate.

În mijlocul bucătăriei se afla un cazan. În el fierbea apă. Aburul alb învăluia totul. Sub acest văl protector, ajutorii de bucătar se simțeau tare fericiți: ei tăiau fructele pentru compot.

Și așa... Dar aci, prin aburi și învălmășeală, cofetarii văzură un tablou înspăimîntător.

În fața ferestrei, crengile se legănă, frunzele foșniră, ca înaintea vijeliei și pe pervazul ferestrei apărură două ființe: un gigant cu părul roșu și o fetiță.

— Sus mîinile! strigă Prospero. În fiecare mînă avea cîte un pistol.

— Nici o mișcare! zise Suoc cu o voce sonoră, ridicînd pistolul.

Două duzini de mîneci albe se ridicară fără a mai aștepta altă invitație mai convingătoare.

Apoi începură să zboare cratițele.

Era o adevărată devastare a domeniului de sticlă și de aramă fierbinte, dulce și aromat al cofetăriei.

Armurierul căuta cratița cea mai importantă. În ea era scăparea lui și a micii lui salvatoare.

El răsturna borcanele, împrăstia tigăile, pîlniile, farfuriile și tăvile. Cioburile de sticlă zburau în toate părțile, zdrăngănind cu zgomot și bubuituri; făina vărsată forma o trombă, așa cum formează Simunul în Sahara; se ridicau vârtejuri de migdale, stafide, cireșe; zahărul tos se revărsa de pe polițe cu zgomot de cascadă; inundația de sirop se ridicase la trei sferturi de metru; apa improșca, fructele se rostogoleau și se prăbușeau turnurile de cratițe de aramă... Totul fu răsturnat cu fundul în sus. Așa se întâmplă cîteodată în vis, cînd știi că visezi, și tocmai de aceea poți să faci tot ce vrei.

— Este! țipă Suoc. Iat-o!

Ceea ce căutau fu găsit. Capacul zbură peste grămada de ruine și căzu în lacul dens, de culoare zmeurie, verde și galben al siropurilor. Prospero văzu cratița fără fund.

— Fugi! strigă Suoc. Te voi urma îndată.

Armurierul intră în cratiță. Și, dispărînd în ea, auzi urletele celor ce rămăseseră în cofetărie.

Suoc nu mai avu timp să fugă. Pantera, care-și continuase fuga ei înspăimîntătoare prin parc și prin palat, apăru aci. Rănile produse de gloanțele gardienilor înfloreau blana ei ca niște tandafiri.

Cofetarii se prăbușiră într-un ungher. Suoc, uitîndu-și de pistol, aruncă în panteră cu o pară ce-i căzu sub mîină.

Fiara se repezi după Prospero, cu capul în cratiță. Se prăbușî după el în galeria îngustă și întunecoasă. Toți îi văzură coada galbenă ieșind din cratiță ca dintr-o fîntînă. Apoi dispăru totul.

Suoc își acoperi ochii cu mîinile:

— Prospero! Prospero!

Iar cofetarii rîseră sinistru. Apoi intrară gărzile. Uniformele lor erau rupte, fețele acoperite de sînge, pistoalele fumegau: se luptaseră cu pantera.

— Prospero e pierdut! Îl va sfîșia pantera! Atunci îmi este indiferent. Mă predau, spuse Suoc.

Ea vorbea liniștit, coborîndu-și mînuța în care ținea pistolul enorm.

Deodată răsună o împușcătură. Prospero, fugind prin galeria

subterană, trăsesse în pantera ce-l urmărea.

Gardienii se adunară la gura cratiței. Lacul de sirop le ajungea pînă la jumătatea cizmelor lor uriașe.

Unul dintre ei se uită în cratiță, apoi vîrînd mîna în ea, încercă să tragă ceva afară. Atunci îi săriră încă doi într-ajutor. Sforțîndu-se, ei au scos, trăgîndu-l de coadă, animalul mort, împușcat la intrarea în galerie.

— E mort, zise gardianul, răsufînd greu.

— Trăiește! Trăiește! L-am salvat pe prietenul poporului!

Așa se bucura Suoc. Sărmana micuță Suoc avea rochița sfîșiată, iar trandafirii aurii din păr și de pe pantofi — mototoliți. Se îmbujorase de bucurie.

Își îndeplinise sarcina primită de la prietenul ei gimnastul Tibul: îl salvase pe armurierul Prospero.

— Așa! zise gardianul, apucînd-o pe Suoc de mîină. Să vedem păpușă mult lăudată, ce vei face acum! Să vedem...

— Să fie dusă în fața celor Trei Grăsani...

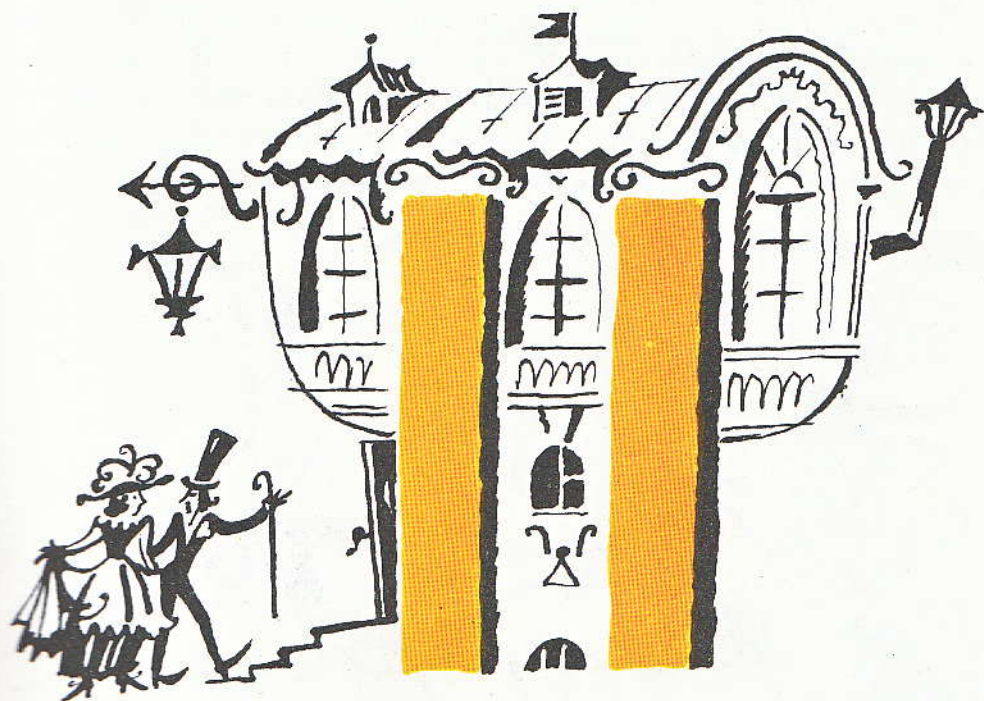
— Te vor condamna la moarte.

— Tîmpitule! răspunse liniștită Suoc, lingînd de pe dantela roză o pată dulce de sirop, ce-i căzuse pe rochiță atunci cînd Prospero devasta cofetăria.

C a p i t o l u l X I I

Profesorul de dans Un-Doi-Trei

Ce s-a mai întâmplat cu păpușa dată în vileag nu se știe deocamdată. Afară de aceasta, ne vom abține pentru moment să dăm alte explicații, și anume: ce papagal era în copac și de ce se speriasă venerabilul zoolog, care, poate, și acum atîrnă de o cracă, ca o cămașă spălată și întinsă la uscat; cum a scăpat armurierul Prospero, și de unde apăruse pantera; cum ajunsese Suoc în brațele armurierului; ce monstru fusese acela care avea grai omenesc; ce tăbliță îi dăduse acesta lui Suoc și de ce el a murit... Totul se va lămuri la timpul său. Vă asigur că nu s-au întâmplat nici un fel de minuni, ci totul s-a petrecut, așa cum spun savanții, după legile neclintite ale logicii. Era dimineață. Parcă anume pentru dimineața asta natura era splendidă. Chiar unei fete bătrîne, cu înfățișare expresivă de țap, îi trecu durerea de cap, care n-o lăsa din copilărie; așa de minunat era aerul în acea dimineață. Copacii nu fremătau, ci cîntau cu voci vesele de

copii. Într-o dimineață ca aceasta, toată lumea voia să danseze. De aceea, nu e de mirare că sala profesorului de dans Un-doi-trei era arhiplină.

Desigur că pe stomacul gol nu-ți vine să dansezi. De asemenea, nu vei dansa cînd ești amărît. Însă burți goale și amărăciuni aveau doar cei ce se adunau în această zi în cartierele muncitorești, pentru a porni din nou un atac împotriva palatului celor Trei Grăsani. Iar filfizonii, doamnele, băieții și fetele celor lacomi și bogați se simțeau cît se poate de bine. Ei nu știau că gimnastul Tibul organizase pe regimente muncitorii săraci și flămînzi; ei nu știau că mica dansatoare Suoc îl eliberase pe armurierul Prospero, pe care-l aștepta cu nerăbdare poporul; ei

nu dădeau importanță acelor tulburări ce se iscau în oraș.

— Fleacuri! spunea o domnișoară drăguță, dar cîrnă, pregătindu-și pantofii de bal. Dacă ei vor porni la atac, garda palatului îi va nimici, ca și data trecută.

— Desigur! izbucni un tînăr filfizon, mușcînd dintr-un măr și examinîndu-și cu luare-aminte fracul. Acești mineri și acești meseriași nespălați nu au arme, pistoale și săbii. Iar gardienii au chiar și tunuri.

Perechi-perechi, oamenii fără de griji și mulțumiți de sine, se îndreptau spre casa lui Un-doi-trei.

Pe ușa casei lui era o tăbliță cu inscripția:

PROFESOR DE DANS UN-DOI-TREI

*Predau nu numai dansul, ci în general grația
și frumosul, eleganța și mișcări, bunele maniere
și modul de a privi poetic viața.*

PLATA pentru zece lecții ÎNAINTE

Pe parchetul de culoarea mierii, într-o sală mare, rotundă, Un-doi-trei dădea lecții.

El însuși cînta cu flautul lui negru, care nu se știe prin ce minune stătea în dreptul buzelor lui, deși el tot timpul gesticula cu mâinile, cu manșete de dantelă și mănuși albe din piele de căprioară. Profesorul luneca șerpuind, lua diferite poziții, dădea ochii peste cap, bătea măsura cu tocul și la fiecare minut fugea

la oglindă să vadă: dacă e frumos, dacă-i stau bine fundele, dacă-i lucește părul pomădat...

Perechile se roteau. Erau atît de numeroase şi transpirau atît de mult, că-ţi venea să crezi că fierbe o supă pestriţă şi probabil, fără nici un gust.

Cîte un cavaler, cîte o doamnă, învîrtindu-se în învîlmăşeala generală, semăna ba cu un nap cu coadă mare, ba cu o foaie de varză, sau cu ceva nelămurit, colorat şi ciudat — ce poţi găsi uneori într-o farfurie cu supă.

Iar Un-doi-trei îndeplinea în această supă funcţia de lingură, mai cu seamă că era şi foarte lung, subţire şi încovoiat.

Vai, ce ar mai fi rîs Suoc dacă ar fi putut vedea aceste dansuri! Chiar atunci cînd juca rolul ciocălăului de aur din pantomima „Împăratul cel prost“, ea dansa mult mai graţios, cu toate că trebuia să danseze ca un „ciocălău“.

Dar în toiul dansului, trei pumni uriaşi în mănuşi grosolane de piele au bătut în uşa profesorului de dans Un-doi-trei.

După aspect, aceşti pumni se deosebeau foarte puţin de nişte ulcioare de lemn sau de pămînt.

Supă se opri.

Iar peste cinci minute, profesorul de dans Un-doi-trei era dus la palatul celor Trei Grăsani. Trei gardieni veniseră după el. Unul dintre ei l-a aşezat pe crupa calului, cu spatele spre sine — cu alte cuvinte, Un-doi-trei mergea cu spatele înainte. Un gardian îi ducea cutia cea mare de carton. Era o cutie foarte încăpătoare.

— Doar trebuie să iau cu mine anumite costume, instrumente muzicale, perucile, notele şi romanţele preferate, declarase Un-doi-trei, pregătindu-se de drum. Nu se ştie cît timp voi fi nevoit să rămîn la palat. Eu sînt obişnuit cu graţia şi frumuseţea şi de aceea îmi place să schimb des îmbrăcămintea.

Dansatorii fugeau după cai, filfîiau batiste şi aclamau pe Un-doi-trei.

Soarele se înălţase sus de tot.

Un-doi-trei era mulţumit că este chemat la palat. Iubea pe cei Trei Grăsani pentru faptul că aceştia erau iubiţi de fiii şi fiicele bogătaşilor tot atît de graşi. Cu cît un bogătaş era mai bogat, cu atît mai mult îi plăcea lui Un-doi-trei.

„Chiar aşa, cugeta el, ce folos am eu de la săraci? Parcă aceştia învaţă să danseze? Ei sînt întotdeauna ocupaţi cu munca şi niciodată nu au bani. Altceva e însă cu negustorii bogaţi, dom-

nișorii extra-eleganți și doamnele. Ei au întotdeauna mulți bani și nu fac niciodată nimic.“

Cum vedeți, Un-doi-trei, după propria lui părere, era un om cu scaun la cap, iar după părerea noastră era un prost.

„Suoc nu-i decît o proastă! își zise el, amintindu-și de mica dansatoare. Ce rost are să danseze pentru cerșetori, soldați, meseriași și copii zdrențăroși. Ei plătesc atît de puțin...”

Probabil că prostănacul Un-doi-trei s-ar fi mirat și mai mult dacă ar fi aflat că mica dansatoare și-a riscat viața ca să salveze pe conducătorul acestor cerșetori, meseriași și copii zdrențăroși — pe armurierul Prospero.

Călăreții galopau ca vîntul.

Pe drum s-au întîmplat însă lucruri destul de ciudate. În tot timpul, în depărtare se auzeau împușcături. Grupuri mici de oameni agitați se înghesuiau lîngă porți. Uneori, doi, trei meseriași traversau strada în fugă, cu pistoalele în mîini... S-ar fi zis că într-o zi atît de minunată băcanii trebuiau să tot vîndă, iar ei închideau obloanele, arătînd doar obrajii lor grași și lucioși prin ferăstruici. Fel de fel de voci răsunau din cartier în cartier.

— Prospero!

— Prospero!

— E iar cu noi!

— Cu n-ooo-iii!

Alteori, zbura cîte un gardian călare pe un cal înfierbîntat, care improșca spumă. Ici, colo, cîte un grăsan oarecare fugea gîfiind spre vreo fundătură, în timp ce pe de lături fugeau slugi roșcovane, cu ciomege, pregătite pentru apărarea stăpînului lor.

Într-un loc, asemenea slugi, în loc să-și apere stăpînul gras, cu totul pe neașteptate, începură să-l ciomăgească, provocînd gălăgie în tot cartierul.

Lui Un-doi-trei i s-a părut la început că cineva scutură o canapea turcească.

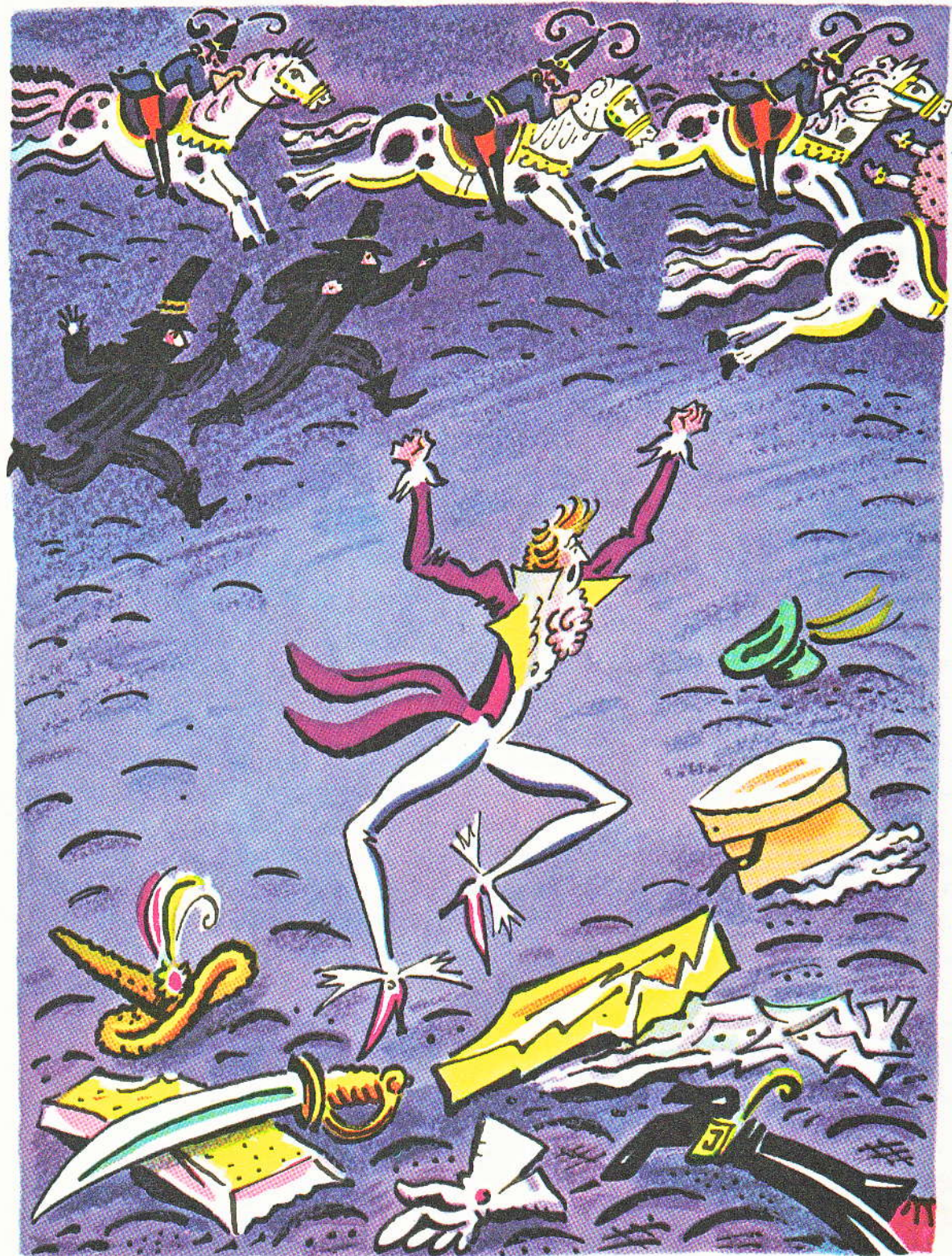
După ce i-au aplicat pe rînd cîte trei duzini de lovituri, slugile i-au dat pe rînd grăsanului cîte un picior în spate, pe urmă, îmbrățișîndu-se și agitîndu-și în aer ciomegele, au luat-o la fugă strigînd:

— Jos cu cei Trei Grăsani! Nu mai vrem să slujim pe bogătași! Trăiască poporul!

Iar glasurile din depărtare strigau:

— Prospero!

— Pros-pe-ro!

Într-un cuvânt, era o zarvă de nedescris. În aer mirosea a praf de pușcă.

Și, în sfârșit, avu loc și ultimul incident.

Zece gardieni au barat calea celor trei tovarăși ai lor care duceau pe Un-doi-trei. Aceștia erau gardieni pedestri.

— Stați! spuse unul dintre ei. Ochii lui albaștri scăpărau mînioși. Cine sînteți?

— Nu vezi? Întrebă cu aceeași mînie gardianul în spatele căruia stătea Un-doi-trei.

Caii, opriți în plin mers, nu mai aveau astîmpăr. Harnașamentul tremura. Tremurau și genunchii profesorului de dans Un-doi-trei. Nu se știa care tremurat se auzea mai tare.

— Noi sîntem soldați din garda palatului celor Trei Grăsani. Ne grăbim spre palat. Lăsați-ne imediat să trecem.

Atunci, gardianul cu ochi albaștri își scoase pistolul de după eșarfă și zise:

— În acest caz, predați pistoalele și săbiile. Armele soldaților trebuie să slujească numai poporului, și nu celor Trei Grăsani.

Toți gardienii care înconjuraseră pe călăreți au scos pistoalele.

Călăreții puseră și ei mîna pe arme. Un-doi-trei își pierdu cunoștința și se rostogoli de pe cal. Cînd și-a revenit, nu se știe precis, dar în orice caz, după ce s-a terminat lupta între gardienii care-l însoțeau pe el și cei care-i opriseră. Se vede că au învins cei din urmă. Un-doi-trei văzu lîngă el pe gardianul în spatele căruia călărise. Acesta era mort.

— Sînge, bolborosi Un-doi-trei, închizînd ochii.

Dar ceea ce văzu el peste o secundă îl zgudui de trei ori mai puternic.

Cutia de carton era spartă. Lucrurile se răsturnaseră din sfărîmăturile cutiei. Îmbrăcămintea lui minunată, romanțele și perucile se tăvăleau în praful străzii...

— Vai!...

În toiul luptei, gardienii scăpaseră cutia ce le-o încredințase și aceasta se sfărîmă de pietrele colțuroase ale pavajului.

— Ah! Vai!

Un-doi-trei se repezi spre averea lui. Examină cu febrilitate veste, fracuri, ciorapi, pantofi cu cataramă frumoase la prima vedere, dar de fapt din cele ieftine, și din nou se așază pe pămînt. Durerea lui nu avea margini. Toate lucrurile, toată îmbrăcămintea rămăsese acolo, dar cel mai principal lucru fusese răpit.

Și în timp ce Un-doi-trei își ridica spre cerul albastru pumnii

lui micuți, ce semănau cu niște chifle, trei călăreți galopau cu toată viteza spre palatul celor Trei Grăsani. Caii lor aparțineau înainte de luptă celor trei gardieni care îl duceau pe profesorul de dans Un-doi-trei. După luptă, când unul dintre aceștia fusese ucis, iar ceilalți se predaseră și trecuseră de partea poporului, învingătorii au găsit în cutia spartă a lui Un-doi-trei ceva roz învelit în tifon.

Atunci, trei dintre ei au încălecat într-o clipă pe caii capturați și au pornit în galop.

Cel ce galopa în frunte, gardianul cu ochi albaștri, strîngea la piept ceva roz învelit în tifon.

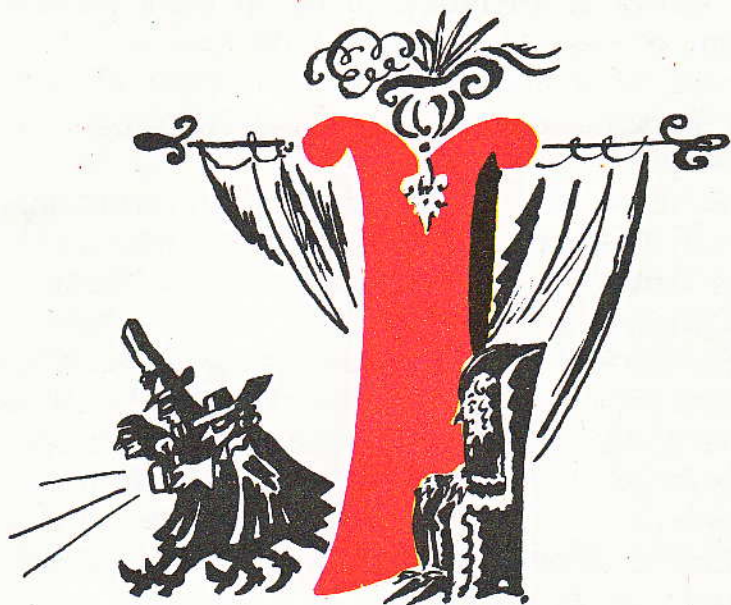
Cei pe care îi întâlneau în drum se dădeau grăbiți la o parte. Pe pălăria gardianului era o cocardă roșie. Aceasta însemna că el trecuse de partea poporului.

Atunci, cei întâlniți, dacă nu făceau parte dintre grași sau mîncăcioși, aplaudau. Dar, uitîndu-se cu atenție, încremeneau de uimire: din pachetul pe care-l ținea gardianul la piept atîrnau picioarele fetei cu pantofi roz, avînd trandafiri de aur în loc de catarama...

C a p i t o l u l X I I I

Izbînda

Cu puțin înainte am descris dimineța cu peripețiile ei neobișnuite, iar acum ne vom întoarce în trecut și vom descrie noaptea premergătoare acestei dimineți, care fusese, după cum știți, tot atît de bogată în peripeții.

În noaptea aceea, armurierul Prospero fugise din palatul celor Trei Grăsani și tot în noaptea aceea Suoc fusese prinsă la fața locului.

Afară de aceasta, tot în acea noapte intrară în dormitorul moștenitorului Tutti trei oameni cu felinarele camuflate.

Aceasta s-a întîmplat, aproximativ cu o oră mai târziu, după ce armurierul Prospero devastase cofetăria palatului și gardienii luaseră prizonieră pe Suoc, lîngă cratița salvatoare.

În dormitor era întuneric.

Ferestrele înalte erau înțesate cu stele.

Băiatul dormea adînc, respirînd foarte încet și liniștit.

Cei trei oameni căutară prin toate mijloacele să mascheze lumina felinarelor.

Ce făceau ei, nu se știe. Li se auzeau numai vorbele șoptite. Plantonul de la ușa dormitorului, care păzea pe dinafară, continua să stea ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic.

Probabil, cei trei care intraseră la moștenitor aveau oarecare drepturi să umble prin dormitorul lui.

Știți că educatorii moștenitorului Tutti nu erau deloc curajoși. Vă aduceți aminte de cazul cu păpușa. Vă amintiți cât de tare se speriasse educatorul de serviciu, când în parc gardienii sfîrtecaseră păpușa cu săbiile. Ați văzut cât de speriat era educatorul în timp ce povestea această scenă celor Trei Grăsani.

Și de data aceasta, educatorul de serviciu s-a dovedit a fi tot atît de fricos.

Închipuți-vă: el se afla în dormitor atunci când intraseră cei trei necunoscuți cu felinarele. Ședea lîngă fereastră, veghînd somnul moștenitorului și, pentru a nu adormi, privea stelele și își verifica cunoștințele în astronomie.

Deodată ușa scîrțîi, apărură o lumină și intrară trei siluete misterioase. Atunci educatorul se ascunse în fotoliu. Îi era teamă cel mai mult că îl va trăda nasul său lung. Într-adevăr, acest nas uimitor se profila clar pe fondul ferestrei înstelate și putea fi observat numaidecît.

Dar fricosul căută să se liniștească singur zicînd: „Poate îl vor lua drept un ornament al fotoliului sau o cornișă a casei de peste drum“.

Cele trei siluete, abia conturate de lumina galbenă a felinarelor, se apropiară de patul moștenitorului.

— E aici, se auzi o șoptă.

— Doarme, răspunse un altul.

— Psst!...

— Nu-i nimic. Doarme greu de tot.

— Atunci, acționați.

Ceva zăngăni.

Pe fruntea educatorului apărură sudori reci. El simți că nasul lui crește de frică.

— Gata, șopti o voce.

— Dați-mi.

Din nou zăngăni ceva, apoi ceva gîlgîi și începu să curgă. Și din nou se făcu liniște.

— Unde să torn?

— În ureche.

— Doarme pe-o parte. Asta-i foarte comod. Toarnă în ureche...

— Numai fii prudent. Cîte o picătură.

— Exact zece picături.

— Prima picătură pare foarte rece, iar a doua nu mai produce nici o senzație, întrucît prima picătură își face efectul imediat. După prima picătură dispare orice sensibilitate.

— Caută să torni lichidul în așa fel, încît între primele două picături să nu fie nici un interval de timp.

— Altfel copilul se va deștepta ca la o atingere cu ghiață.

— Pst!... Torn... Unu, doi!...

Educatorul simți deodată un miros puternic de lăcrămioare, ce se răspîndi prin toată camera.

— Trei, patru, cinci, șase... număra repede o voce în șoaptă. Gata.

— Acum va dormi adînc timp de trei zile în șir.

— Și nu va ști ce s-a întîmplat cu păpușa lui...

— Se va trezi cînd totul va fi sfîrșit.

— Altfel, ar începe să plîngă, să dea din picioare și, pînă la urmă, cei Trei Grăsani ar ierta-o pe fetiță și i-ar dăruia viața...

Cei trei necunoscuți dispărură. Educatorul se sculă, tremurînd. Aprinse o lampă mică, ce ardea cu flacăra în formă de floare portocalie, și se apropie de pat.

Moștenitorul Tutti dormea în dantele, sub cuverturile de mătase, mic și grav.

Pe pernele enorme i se odihnea capul lui, cu bucle aurii în dezordine.

Educatorul se aplecă și apropie lampa de fața palidă a băiatului. În urechea lui mică lucea o picătură ca o perlă într-o scoică.

Lumina verde-aurie se reflecta în ea. Educatorul o atinse cu degetul cel mic. În ureche nu mai rămăsese nimic, iar mîna educatorului fu cuprinsă în întregime de un frig pătrunzător, de nesuportat.

Băiatul dormea scufundat într-un somn greu.

Iar peste cîteva ore veni dimineața aceea minunată pe care am avut deja plăcerea s-o descriu cititorilor noștri.

Noi știm ce s-a întîmplat cu profesorul de dans Un-doi-trei în dimineața aceea, dar ne interesează mult mai mult ce s-a întîmplat în acea dimineață cu Suoc. Am lăsat-o doar într-o situație disperată!

La început se hotărîse să fie aruncată într-o subterană.

— Nu, asta-i prea complicat, zise cancelarul de stat. Vom

face o judecată dreaptă și rapidă.

— Desigur, n-avem de ce să ne pierdem timpul cu o fetișcană, fură de acord cei Trei Grăsani.

Să nu uitați că cei Trei Grăsani au trăit momente foarte neplăcute în timp ce fugeau de panteră. Aveau absolută nevoie de odihnă. Ei vorbiră astfel:

— Vom dormi puțin, iar dimineața vom face judecata. Cu aceste cuvinte se-ndreptară spre dormitoarele lor.

Cancelarul de stat, neavînd nici o îndoială că păpușa, care în realitate era o fetiță, va fi condamnată la moarte, dădu dispoziții să fie adormit moștenitorul Tutti, pentru ca să nu îndulcească cu lacrimile lui groaznica sentință.

Cei trei oameni cu felinarul, după cum știți, îndepliniseră porunca.

Moștenitorul Tutti dormea.

Suoc ședea în camera plantonului. Camera plantonului se numea

camera de gardă. Așadar, în acea dimineață, Suoc stătea în camera de gardă. Era înconjurată de gardieni. Un om străin, intrînd în camera de gardă, s-ar fi mirat mult de ce acea fetiță drăguță și tristă, într-o rochiță foarte elegantă, de culoare roz, se afla printre gardieni? Înfățișarea ei nu se potrivea de loc cu aspectul grosolan al camerei de gardă, în care erau aruncate șeile, armele, halbele de bere.

Gardienii jucau cărți, fumau pipe urît mirositoare, se înjurau și una-două se luau la bătaie.

Acești gardieni erau încă credincioși celor Trei Grăsani. Ei amenințau pe Suoc cu pumnii lor enormi, îi aruncau priviri înfricoșătoare și băteau din picioare.

Suoc primea toate acestea cu liniște. Pentru a scăpa de atenția lor și pentru a le face plăcere, ea întorcîndu-se deodată către ei scosese limba și rămăsese cu mutra asta o oră întreagă.

Șederea pe butoiaș i se părea destul de comodă. E adevărat că din cauza asta rochița ei se murdărise, dar oricum, tot își pierduse aspectul ei din trecut: fusese agățată de crengi, arsă de torțe, mototolită de gardieni, stropită de sirop.

Suoc nu se gîndea la soarta ei. Fetițelor de vîrsta ei nu le este frică de nici un pericol care le-ar amenința. Nu le sperie țeava unui pistol îndreptată asupra lor, însă le e frică să rămînă singure într-o încăpere întunecoasă.

Suoc se gîndea astfel: „Armurierul Prospero este în libertate. Acum, el împreună cu Tibul vor conduce sărăcimea spre palat și mă vor salva.”

În timp ce Suoc se gîndea astfel, la palat veniră călare, în fuga mare, cei trei gardieni despre care am vorbit în capitoul precedent. Unul dintre ei, cel cu ochi albaștri, după cum știți, ducea cu el un pachet misterios, din care atîrnau niște picioare în pantofi de culoare roz, cu trandafiri de aur în loc de cataramă.

Apropiindu-se de pod, unde stătea garda credincioasă celor Trei Grăsani, acești trei gardieni și-au smuls de pe șepcile lor cocardele roșii.

Lucrul acesta era necesar, pentru ca să li se dea trecere liberă de către postul de gardă.

Altfel la vederea cocardelor roșii patrula ar fi deschis focul asupra acestor gardieni, care se alăturaseră poporului. Ei trecură ca fulgerul pe lîngă patrulă, gata-gata să răstoarne pe comandant.

— Probabil e vreo comunicare foarte importantă, zise comandantul, ridicîndu-și șapca de jos și scuturîndu-și praful de pe uniformă.

În clipa aceea, pentru Suoc sosise ceasul din urmă. Cancelarul de stat intră în camera de gardă.

Gardienii se ridicară și luară poziția de drepti, lipindu-și mânușile lor enorme de vipușca pantalonilor.

— Unde-i fetița? întrebă cancelarul, ridicându-și ochelarii.

— Vino încoace! strigă gardianul-șef către fată.

Suoc se dădu jos de pe butoiaș.

Gardianul o înșfăcă grosolan de cordon și o ridică.

— Cei Trei Grăsani o așteaptă în sala judecății, zise cancelarul, coborîndu-și ochelarii. Veniți după mine.

Cu aceste cuvinte, cancelarul ieși din camera de gardă. Gardianul păsea după el, ținînd cu o singură mînă pe Suoc suspendată în aer.

O, trandafir de aur! O, mătase roz! Totul fusese distrus de mîna aceea nemiloasă.

Suoc, pe care o durea, căci îi era incomod să stea atîrnată în mîna groaznică a gardianului, îl ciupi de deasupra cotului. Ea își concentrase toate forțele și ciupitura fusese deosebit de tare, cu toate că mîneca hainei era groasă.

— Drac împielit! Înjură gardianul și scăpă fetița.

— Ce e? se întoarse cancelarul.

Și deodată cancelarul primi o lovitură neașteptată în ureche. Cancelarul căzu.

După el, imediat căzu și gardianul care cu puțin înainte se purtase urît cu Suoc.

De asemenea, fusese și el lovit în ureche. Însă, cum! Puteți să vă închipuiți ce puternică trebuie să fi fost lovitura, pentru a-l răsturna și a-l lăsa în nesimțire pe gardianul acela atît de mare și de rău.

Nici nu apucă Suoc să-și dea seama ce se petrece, cînd fu din nou ridicată în brațe și dusă pe sus.

Erau și acestea niște brațe grosolane și puternice, dar păreau mai bune și în ele Suoc se simțea mai liniștită decît în mîinile gardianului care zăcea acum pe pardoseala lustruită.

— Nu-ți fie teamă! îi șopti o voce necunoscută.

Grăsanii așteptau nerăbdători în sala judecății. Ei înșiși voiau s-o judece pe vicleana păpușă. În jur ședeau funcționarii, sfetnicii, judecătorii și secretarii. Peruci de diferite culori — de culoarea zmeurei, liliachii, verzi aprins, roșcate, albe și aurii — luceau în razele soarelui. Dar nici lumina veselă a soarelui nu putea înfrumuseța fizionomiile bosumflate de sub aceste peruci.

Cei Trei Grășani sufereau din cauza căldurii, ca și înainte. Sudoarea curgea de pe ei ca mazărea și strica foile de hîrtie din fața lor. Secretarii le schimbau mereu hîrțiile.

— Cancelarul nostru ne face să-l așteptăm prea mult, zise Primul Grăsan, agitînd degetele ca un spînzurat.

În sfîrșit, apărură cei mult așteptați. Trei gardieni intrară în sală. Unul din ei ținea în brațe pe fetiță. Vai, cît de jalnic arăta ea! Rochița roză, care ieri uimea prin strălucirea și măiestria podoabelor scumpe, se transformase acum în niște zdrențe nenorocite. Se veștejiseră trandafirii aurii, căzuseră fluturașii, se rupseseră și se șifonase mătasea. Capul fetiței atîrna trist pe umărul gardianului. Fetița era palidă ca un cadavru și ochii ei cenușii și șireți își pierduseră strălucirea.

Adunarea cea pestriță își ridică capetele.

Cei Trei Grășani își frecau mîinile. Secretarii își scoaseră penele lungi de după urechile lor tot atît de lungi.

— Așa, zise Primul Grăsan. Dar unde este cancelarul de stat?

Gardianul care ținea fetița în brațe se apropie de adunare și raportă. Ochii lui albaștri luciră veseli:

— Domnul cancelar de stat a avut pe drum un deranjament de stomac.

Această explicație satisfăcu pe toți.

Judecata începu.

Gardianul o așază pe sărmana fetiță pe o bancă grosolană din fața mesei judecătorilor. Ea ședea cu capul plecat.

Primul Grăsan începu interogatoriul.

Dar el întâmpină o dificultate deosebit de mare: Suoc nu voia să răspundă la nici un fel de întrebări.

— Foarte bine! se supără Grăsanul. Foarte bine! Cu atît mai rău pentru ea. Nu ne onorează cu nici un răspuns. Bine... Cu atît mai groaznică va fi pedeapsa.

Suoc nici nu se mișcă.

Cei trei gardieni stăteau pe de lături ca împietriți.

— Să vină martorii! ordonă Grăsanul.

Era un singur martor. L-au adus. Acesta era venerabilul zoolog, directorul menajeriei. Toată noaptea și-o petrecuse atîrnat de cracă. Chiar acum îl dăduseră jos de acolo. De aceea s-a prezentat așa cum era: în halatul colorat, cu lenjeria vărgată și cu tichie pe cap. Ciucurele tichiei se tîra după el pe podea.

Văzînd-o pe Suoc șezînd pe bancă, zoologul se clătină de frică. Îl susținură ceilalți din jur.

— Povestește cum s-a întîmplat.

Zoologul începu să povestească detaliat. Povesti cum, urcîndu-se în pom, văzuse între crengi păpușa moștenitorului Tutti. Deoarece el niciodată nu văzuse păpuși vii și nu-și închipuia că noaptea păpușile se urcă în pomi, se sperie atît de tare, încît leșinase.

— Cum l-a eliberat ea pe armurierul Prospero?

— Nu știu. N-am văzut, n-am auzit. Leșinul meu era prea profund.

— Ai de gînd să ne răspunzi, fetiță uricioasă, cum a scăpat armurierul Prospero?

Suoc tăcea.

— Zgîlțîiți-o!

— Mai cu putere! ordonară Grăsanii.

Gardianul cu ochi albaștri zgîlțîi fetița de umeri. Ba mai mult chiar, el îi dădu și-un bobîrnac în frunte.

Suoc tăcea.

Grăsanii clocoteau de mînie. Capetele multicolore începură să se agite dojenitor.

— Evident, spuse Primul Grăsan, nu vom izbuti să aflăm nici un amănunt.

La aceste cuvinte, zoologul se lovi cu palma peste frunte.

— Știu eu ce-i de făcut.

Adunarea deveni dintr-o dată atentă.

— În menajerie avem o colivie cu papagali. Sînt adunați acolo papagali din speciile cele mai rare. Desigur, știți că papagalul memorează și repetă vorbele omenești. Mulți papagali au memoria și auzul foarte bune... Eu cred că ei au memorat tot ce au vorbit în timpul nopții această fetiță și armurierul Prospero... De aceea, propun să fie chemat în fața judecății, ca martor, unul dintre minunații mei papagali.

Un murmur de aprobare trecu prin sală.

Zoologul se duse în menajerie și reveni imediat. Pe degetul lui arătător ședea un papagal mare, bătrîn, cu o bărbîșă roșie, lungă.

Căutați să vă amintiți: cînd Suoc rătăcea noaptea prin menajerie i s-a părut suspect unul dintre papagali. Vă amintiți că văzuse cum se uită la ea și cum, prefăcîndu-se că doarme, zîmbea în barba lui roșie și lungă.

Și acum, pe degetul zoologului, la fel de comod ca și pe prăjina lui de argint, stătea același papagal cu barba roșie.

Acum, el zîmbea fătîș, bucurîndu-se că va da în vileag pe sărmana Suoc.

Zoologul vorbi cu el nemțește. Papagalului îi fu arătată fetița. Atunci, el bătu din aripi și țipă:

— Suoc! Suoc!

Glasul lui semăna cu zgomotul pe care îl face o porțiță veche de fier, cînd o smulge vîntul din balamalele ruginite.

Adunarea tăcea.

Zoologul triumfa.

Iar papagalul își continuă denunțul. El reproducea într-adevăr tot ce auzise noaptea. Așa că, dacă vă interesează povestea eliberării armurierului Prospero, ascultați tot ceea ce va spune papagalul.

O! acesta era cu adevărat o specie rară de papagal. Merită cu prisosință să vorbești de minunata lui barbă roșie, care ar fi putut face cinste oricărui general. Papagalul, foarte dibaci, reproducea vocea omenească:

— Cine ești tu? striga el cu un glas de bărbat.

Și tot el răspundea foarte subțire, imitând vocea fetei:

— Eu sînt Suoc.

— Suoc!

— M-a trimis Tibul. Eu nu sînt păpușă. Sînt o fetiță vie. Am venit să te eliberez. Tu nu m-ai văzut cum am pătruns în menajerie?

— Nu. Eu, pare-mi-se, dormeam. Azi am adormit pentru prima dată.

— Te-am căutat în menajerie. Am văzut aici un monstru, care vorbea cu voce omenească. Am crezut că ești tu. Monstrul a murit.

— Țsta e Tub. Așadar a murit?

— A murit. M-am speriat și am țipat. Au venit gardienii și eu m-am ascuns într-un copac. Sînt atît de mulțumită că ești în viață! Am venit să te eliberez.

— Cușca mea e foarte bine zăvorîtă.

— Am cheia de la cușca ta.

Cînd papagalul țipă ultima frază, indignarea îi cuprinsese pe toți.

— Ah, fetiță mîrșavă! urlară Grăsanii. Acum înțelegem totul. A furat cheia de la moștenitorul Tutti și l-a eliberat pe armurier. Armurierul și-a rupt lanțurile, a sfărîmat cușca panterei și a luat-o cu el pentru a putea trece nestingherit prin curte.

— Da!

— Da!

— Da!

Dar Suoc tăcea. Papagalul dădu afirmativ din cap și bătu de trei ori din aripi.

Judecata luă sfîrșit. Verdictul fu următorul:

„Presupusa păpușă l-a păcălit pe moștenitorul Tutti. Ea l-a eliberat pe conducătorul răscoalei și dușmanul celor Trei Grășani —

armurierul Prospero. Din cauza ei a pierit cel mai prețios exemplar de panteră. De aceea, mincinoasa este condamnată la moarte. O vor sfîșia fiarele“.

Și, închipuți-vă: chiar după ce fusese pronunțată sentința, Suoc rămase neclintită!

Toată adunarea se îndreptă spre menajerie. Urletele, țipetele și şuierăturile fiarelor salutară cortegiul. Cel mai emoționat dintre toți era zoologul: doar el era directorul menajeriei!

Cei Trei Grăsani, sfetnicii, funcționarii și ceilalți curteni luară loc în tribună. Aceasta era apărută cu gratii.

Vai, ce blînd lumina soarele! Vai, ce albastru era cerul! Cum luceau mantiile papagalilor, cum se zbenguiau maimuțele, cum dansa elefantul cel verde!

Sărmana Suoc! Ea nu admira toate acestea. Probabil, ea se uita cu ochii plini de groază la cușca murdară în care se mișcau, tîrîndu-se tigrii. Semănau cu viespile, adică aveau același colorit: galben, cu dungi maro.

Se uitau la oameni pe sub sprîncene. Uneori își deschideau fără zgomot gurile lor roșii, care duhneau a carne crudă.

Sărmana Suoc!

Rămîneți cu bine — circ, piețe, bătrîne August, vulpe din cușcă, iubitele, puternicile și viteazule Tibull!

Gardianul cu ochii albaștri o duse pe fetiță în mijlocul menajeriei și așază pe pardoseala fierbinte și lucioasă de grafit.

— Îmi dați voie, spuse deodată unul dintre sfetnici. Dar ce se va întîmpla cu moștenitorul Tutti? Dacă va afla că păpușa lui a pierit sfîșiată de tigri, va muri de plîns.

— Tsst! îi șopti vecinul. Tsst! Pe moștenitorul Tutti l-au adormit... El va dormi un somn adînc trei zile-n șir și poate chiar mai mult...

Toate privirile se îndreptară spre ghemulețul roz și jalnic ce se afla în arena dintre cuști. Atunci intră îmblînzitorul, pocnind din bici și fulgerînd cu pistolul. Muzica intonă marșul. Așa a apărut Suoc pentru ultima oară în fața publicului.

— Allez! strigă îmblînzitorul.

Ușa metalică a cuștii zăngăni. Din cușcă ieșiră, greoi și fără zgomot tigrii.

Grăsanii începură să rîdă în hohote. Sfetnicii chicotiră și ei, de li se clătinau perucile. Biciul pocnea.

Trei tigri se apropiară în goană de Suoc.

Ea stătea culcată, fără să facă vreo mișcare, uitându-se la cer cu ochii ei cenușii, ficși. Toți se ridicară. Erau gata să urle de plăcere, privind răfuiala cu micul prieten al poporului...

Dar tigrii se apropiară, unul dintre ei întinse capul lui cu fruntea înaltă, o mirosi, altul atinse fetița cu laba lui de pisică, al treilea nu-i dăte nici o atenție, trecu alergând pe lângă ea și, oprindu-se în fața tribunei, începu să ragă la cei Trei Grăsani.

Atunci, toți își dădură seama că nu era fetița cea vie, ci o păpușă — ruptă și veche, care nu mai era bună de nimic.

Scandalul fu îngrozitor. De rușine, zoologul își mușcă din limbă. Îmblânzitorul goni fiarele înapoi în cușcă și, lovind disprețuitor cu piciorul păpușa moartă, plecă să-și schimbe uniforma de paradă, albastră, cu șnur auriu.

Întreaga adunare tăcu timp de vreo cinci minute.

Dar tăcerea fu întreruptă, într-un mod cu totul neașteptat: pe cerul albastru, deasupra menajeriei, explodă o bombă.

Toți spectatorii se prăbușiră cu nasurile în pardoseala tribunei. Toate fiarele se săltară pe două labe. Imediat explodă o a doua bombă. Cerul se acoperi cu rotocoale albe de fum.

— Ce-i asta? Ce-i asta? Ce-i asta? se ridicară strigăte.

— Poporul vine să ne ia cu asalt!

— Poporul are tunuri!

— Garda ne-a trădat!

— O! A!! O!!!

Parcul se umplu de zgomote, țipete, împușcături. Răsculații pătrunseseră în parc, asta era clar!

Toată lumea o luă la fugă din menajerie. Miniștrii își traseră săbiile din teacă. Grăsanii țipau cât îi ținea gura.

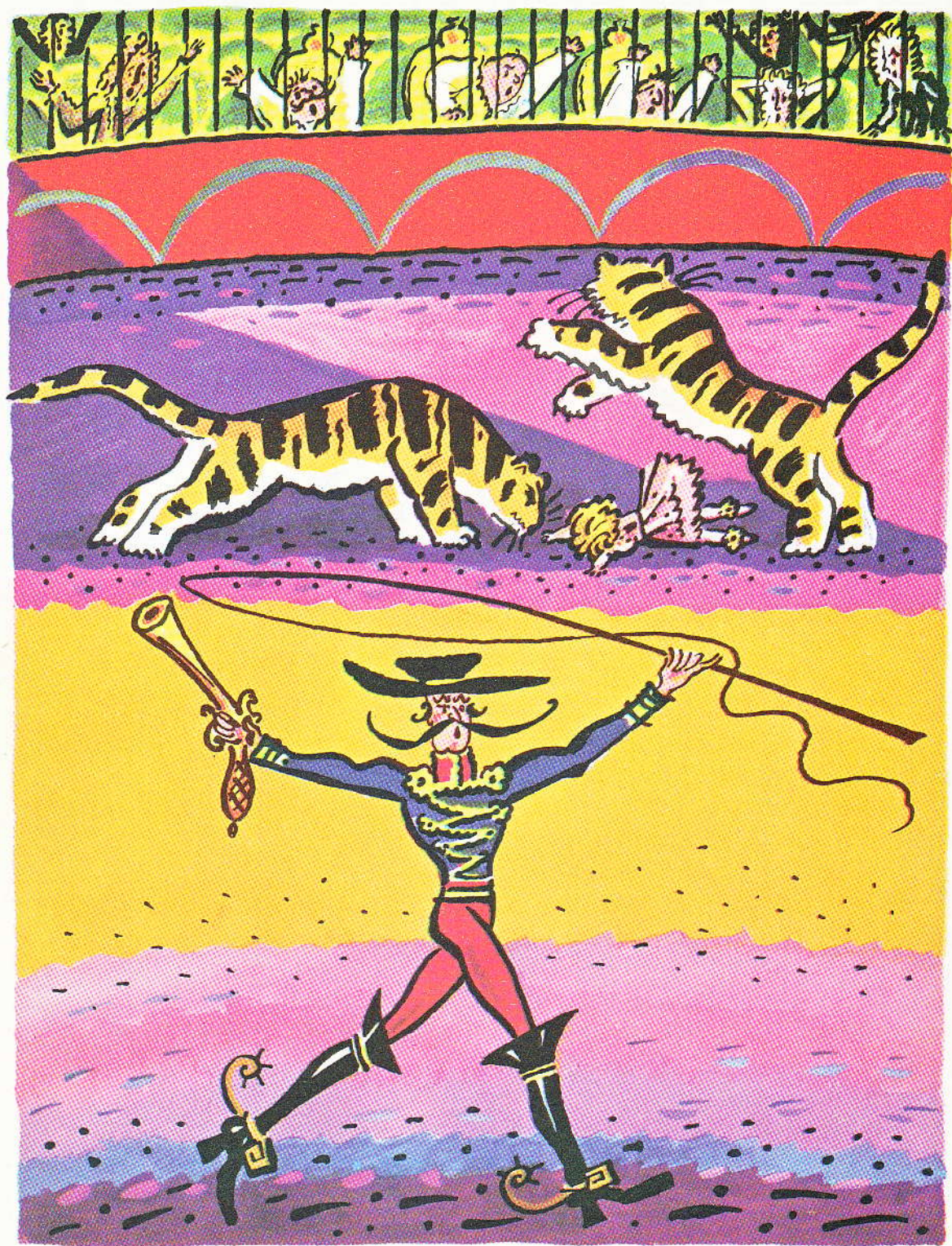
În parc, ei văzură următorul spectacol:

Din toate părțile, înaintau oameni. Erau foarte mulți. Capete descoperite, frunți însingerate, haine rupte, fețe strălucind de fericire... Era poporul, care astăzi învinsese. Gardienii i se alăturaseră. Cocardele roșii străluceau pe pălăriile lor. Muncitorii erau de asemenea înarmați. Sărăcimea, în haine maron și saboți, înainta ca o adevărată armată. În năvalnica lor revărsare, copacii se îndoiu, tufișurile trosneau.

— Am învins! striga poporul.

Cei Trei Grăsani își dădură seama că nu mai e nici o scăpare.

— Nu! urlă unul dintre ei. Nu-i adevărat! Gardieni, trageți în ei! Dar gardienii trecuseră de partea săracilor. Și atunci tună

o voce care acoperi vuietul întregii mulțimi. Vorbea armurierul Prospero:

— Predați-vă! Poporul a învins! S-a sfârșit cu împărăția celor bogați și mîncăcioși. Întreg orașul este în mîinile poporului. Toți grăsanii au fost luați prizonieri.

Un zid pestriț, de nepătruns, ce clocotea, înconjură pe cei Trei Grăsani.

Oamenii agitau steaguri roșii, ciomege, săbii, și amenințau cu pumnii. Deodată răsună un cîntec.

Tibul, în pelerina lui verde, cu capul legat cu o cîrpă prin care răzbise sîngele, stătea alături de Prospero.

— E un vis! strigă unul dintre cei Trei Grăsani, acoperindu-și ochii cu mîinile.

Prospero și Tibul începură să cînte. Mii de oameni intonară cîntecul. El se răspîndi în zbor prin tot parcul imens, trecu peste canale și poduri. Poporul care înainta de la porțile orașului spre palat îl auzi și începu de asemenea să cînte. Cîntecul se rostogolea ca valurile mării, pe drum, peste porți, prin oraș, de-a lungul tuturor străzilor, pe care înaintau muncitorii și săracii. Și acum, întregul oraș cînta acest cîntec. Era cîntecul poporului care învinsese pe asupritorii lui.

La sunetele acestui cîntec, nu numai cei Trei Grăsani cu miniștrii lor prinși la palat se înghesuiau, strîngîndu-se într-o singură turmă jalnică, ci și toți domnișorii extraeleganți, băcanii grași, mîncăcioșii, negustorii, doamnele distinse, generalii cu chelie fugeau cuprinși de panică, de parcă cuvintele ar fi fost gloanțe și pîrjol.

Ei își căutau ascunzișuri, își astupau urechile, își înfundau capetele în perne scumpe, brodate.

O parte din mulțimea bogătașilor se refugiase în port, ca să se imbarce pe corăbii și să fugă din țara unde își pierduseră totul — putere, bani și viața de huzur. Dar aci ei au fost înconjurați de marinari și arestați. Bogătașii își cereau iertare, spunînd:

— Nu ne atingeți! Nu vă vom mai obliga niciodată să munciți pentru noi.

Dar poporul nu le mai dădea nici o crezare, deoarece nu o dată bogătașii îi înșelaseră pe săraci și muncitori.

Soarele strălucea sus, deasupra orașului. Cerul era senin și albastru. Ai fi putut să crezi că se sărbătorește un eveniment deosebit, nemaipomenit.

Toate erau ale poporului: arsenalele, cazărmile, palatele, de-

pozitele de grîne, magazinele. Peste tot erau postați gardieni cu cocarde roșii la șepci. La încrucișări de străzi filfâiau steaguri roșii pe care era scris:

Tot, ce este făcut de mîna săracilor,
Aparține săracilor!
Trăiască poporul!
Jos cu leneșii și mîncăcioșii!

Dar ce s-a întîmplat cu cei Trei Grăsani?

Ei au fost aduși în sala principală a palatului, pentru a fi arătați poporului. Muncitorii, în bluze gri cu manșete verzi, ținînd armele în cumpănire, formau convoiul. Sala strălucea, inundată de soare. Ce mulți oameni erau aici! Dar cît de mult se deosebea această mulțime de aceea în fața căreia cîntase micuța Suoc în ziua în care cunoscuse pe moștenitorul Tutti.

Aci erau toți acei spectatori care o aplaudaseră în piețe și bîlciuri. Acum, fețele lor păreau vesele și fericite. Oamenii se îmbulzeau, se urcau unul în spinarea celuiilalt, glumeau. Unii plîngeau de bucurie.

Sălile de gală ale palatului nu văzuseră niciodată asemenea musafiri și niciodată ele nu fuseseră atît de luminate de soare.

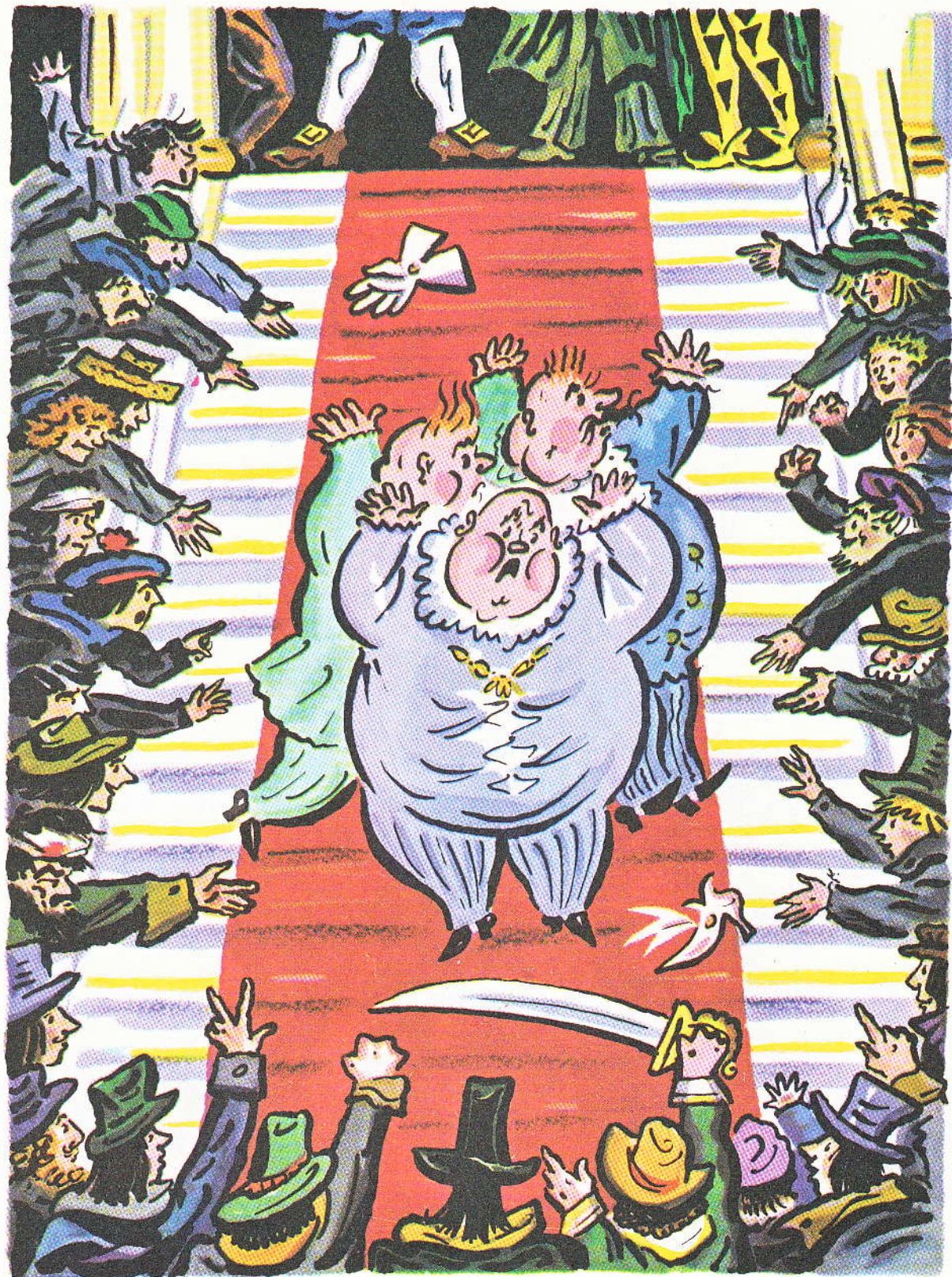
— Tss!

— Liniște!

— Liniște!

În capul scării apăruse convoiul prizonierilor. Cei Trei Grăsani se uitau în pămînt. În față mergea Prospero și Tibul.

Coloanele se cutremurau din cauza strigătelor entuziasmate, iar cei Trei Grăsani asurziră. Ei fură coboriți pe scară, pentru ca poporul să-i vadă mai îndeaproape și să se asigure că acești îngrozitori Grăsani sînt în mîna lui.

— Iată... zise Prospero, stînd lîngă o coloană.

Statura lui era aproape cît jumătate din înălțimea acestei coloane imense: părul lui roșcovan strălucea la lumina soarelui ca o flacără vie.

— Iată!... zise el. Iată pe cei Trei Grăsani. Ei au asuprit poporul sărac! Ei ne forțau să muncim scâldați în sudoare și sînge și ne luau totul. Priviți-i cum s-au îngrășat. Noi i-am învins. Acum vom lucra pentru noi, vom fi cu toții egali. Nu vor mai fi nici bogătași, nici leneși, nici mîncăcioși. Ne va fi bine, căci vom fi sături și bogați cu toții. Și dacă ne va fi rău, vom ști că nu va mai exista nimeni care să se îmbuibă, în timp ce noi flămînzim!

— Ura! Ura! răsunau strigăte.

Cei Trei Grăsani trăgeau cu zgomot aerul pe nări de ciudă.

— Astăzi este ziua victoriei noastre! Priviți cum strălucește soarele! Ascultați cum cîntă păsărelele! Cît de înmiresmate-s florile! Țineți minte ziua aceasta, țineți minte ora aceasta!

Și cînd răsună cuvîntul „oră“, toate capetele se întoarseră spre ceasornic.

El era suspendat între două coloane, într-o nișă adîncă. Aceasta era o cutie uriașă de stejar sculptată și cu ornamentații de email. În mijloc era un disc cu cifre.

„Cît o fi ora?“ se gîndea fiecare.

Și deodată (aceasta va fi ultimul „deodată“ în romanul nostru)... deodată, ușa de stejar a cutiei se deschise. Înăuntru nu era nici un mecanism: toată mașinăria fusese scoasă. În locul roțițelor de aramă și al resorturilor, în acest dulăpior stătea Suoc, roză și strălucitoare.

— Suoc! suspină sala.

— Suoc! țipau copiii.

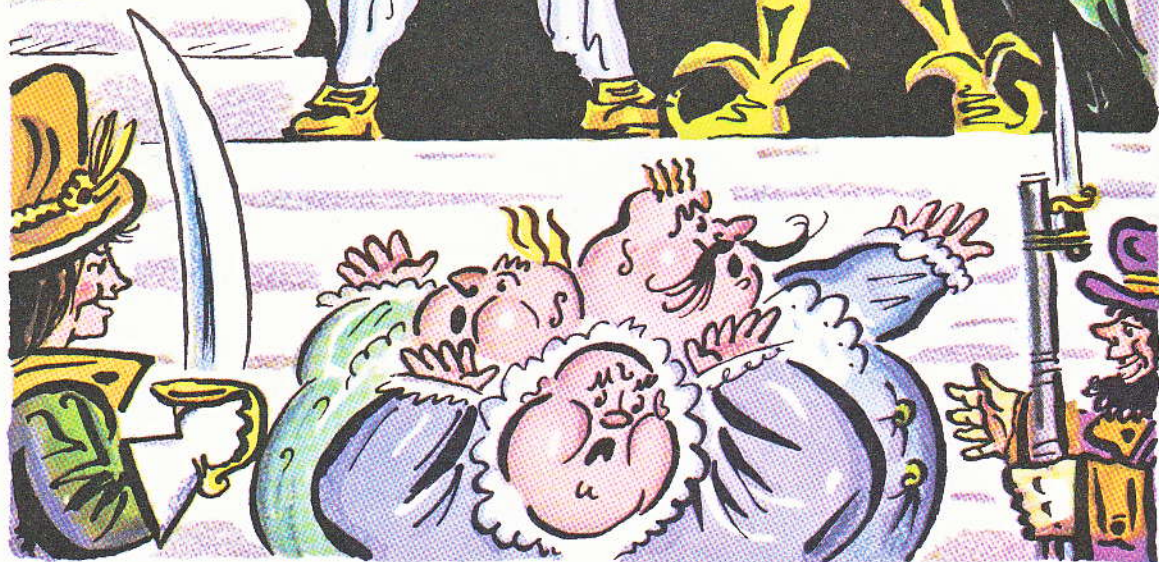
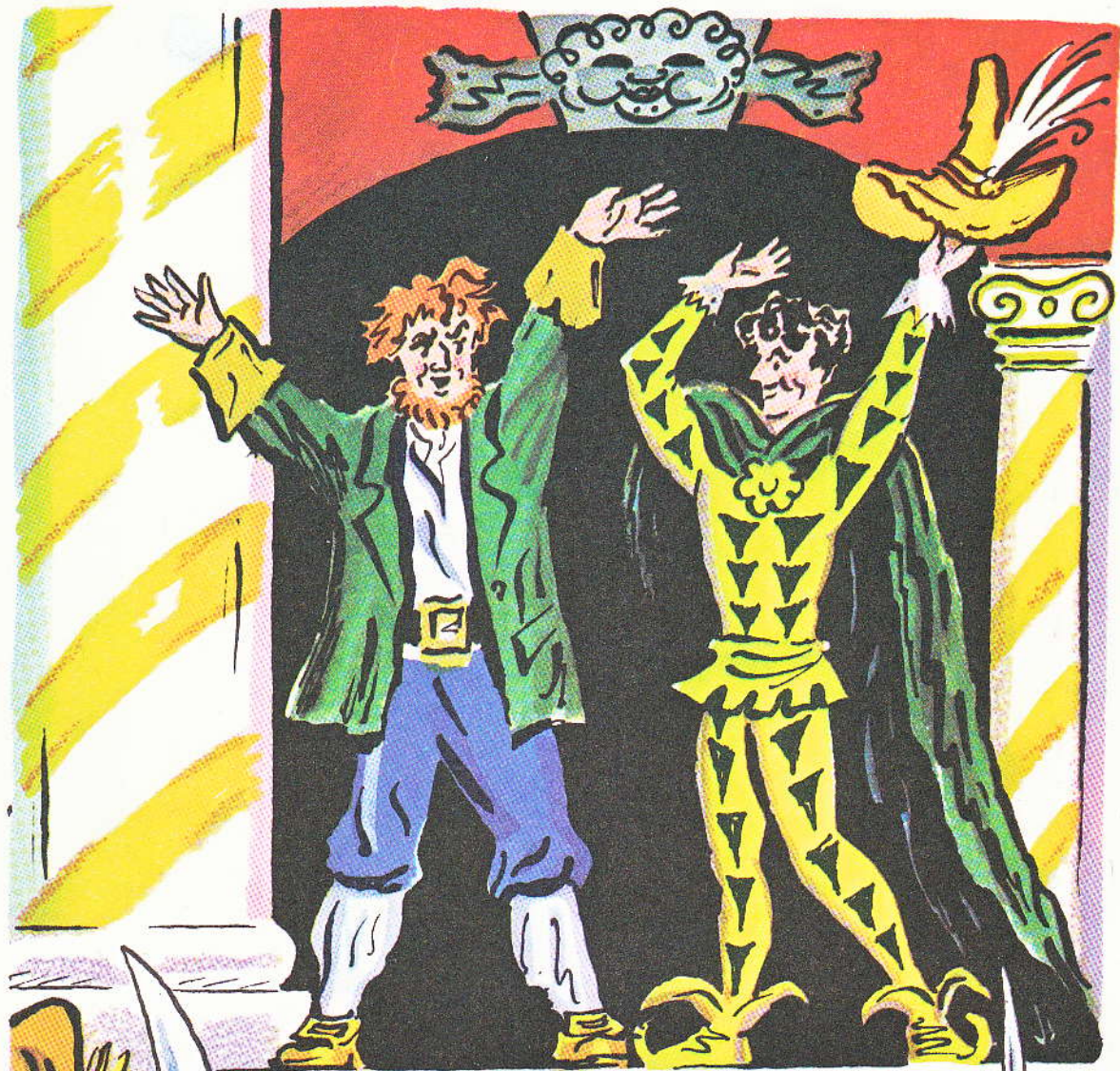
— Suoc! Suoc! Suoc!

Răsunară aplauze. Gardianul cu ochi albaștri scoase fetița din dulap. Era același gardian cu ochi albaștri care răpise păpușa moștenitorului Tutti din cutia de carton a profesorului de dans Un-doi-trei. El o adusese la palat, el doborîse cu cîte o lovitură de pumn pe cancelarul de stat și pe gardianul ce-o țira pe sărmana Suoc, cea vie în fața judecății. El o ascunsese pe Suoc în cutia ceasornicului și o înlocuise cu păpușa ruptă, fără viață. Vă aduceți aminte cum în sala de judecată el zgîlțise de umeri această momie și cum tot el o dăduse fiarelor ca s-o sfîșie?

Acum fetița trecea din brațe în brațe. Oamenii, care o numeau cea mai bună dansatoare din lume, care îi aruncau pe covoraș ultimii bani, o luau în brațe, îi șopteau „Suoc!“, o sărutau, o strîngeau la piept. Acolo, în pieptul lor, sub bluzele grosolane și rupte, acoperite de negreală și catran, băteau inimi mari, pline de bunătate, inimi care suferiseră atît de mult.

Suoc rîdea, le ciufulea părul încîlcit, ștergea cu mînuțele-i mici sîngele proaspăt de pe fețele lor, zgîlția pe copii, le făcea mutrișoare, plîngea și murmură ceva nedeslușit.

— Dați-o încoace, zise armurierul Prospero, cu voce tremurătoare: multora li s-a părut că îi străluceau lacrimi în ochi. Aceasta este salvatoarea mea.

— Aici! Aici! strigă Tibul, fluturându-și pelerina lui verde, asemănătoare unei frunze uriașe de lipan. Aceasta este micuța mea prietenă. Vino-ncoace, Suoc!

Din depărtate se grăbea făcându-și loc micul și zîmbitorul doctor Gaspar.

Cei Trei Grăsani fură băgați în aceeași cușcă în care stătuse Prospero.

După un an avu loc o mare manifestație plină de veselie și voie bună. Poporul sărbătorea prima aniversare a eliberării de sub puterea celor Trei Grăsani. În Piața Stelei era organizat un spectacol pentru copii.

Pe afișe se răsfăța inscripția:

SUOC! SUOC! SUOC!

Mii de copii așteptau apariția artistei preferate. În această zi de sărbătoare, ea nu dădea singură reprezentația: un băiat mic, care semăna puțin cu ea, cu părul auriu, ieși împreună cu ea pe scenă.

Era fratele ei. Pînă acum el fusese moștenitorul Tutti.

Orașul vuia, steagurile filfâiau, trandafirii proaspeți se revărsau din coșurile florăreselor, caii împodobiți cu pene de toate culorile galopau, călușeii se învîrteau în viteză, în timp ce în Piața Stelei micii spectatori, încremeniți, urmăreau reprezentația.

La sfîrșit, Suoc și Tutti fură acoperiți de flori. Copiii îi înconjurară.

Suoc scoase din buzunarul rochiței sale noi o tăbliță și citi ceva copiilor.

Cititorii noștri își amintesc de această tăbliță. Într-o noapte sinistră, un muribund misterios, care semăna cu un lup, îi întinse această tăbliță, din jalnica sa cușcă de menajerie.

Iată ce era scris pe ea:

«Erați doi: soră și frate — Suoc și Tutti.

Cînd ați împlinit patru ani, ați fost răpiți din casa părintească de gardienii celor Trei Grăsani. Eu sînt savantul Tub. Am fost adus la palat. Mi-au fost arătați micuții Suoc și Tutti. Cei Trei Grăsani mi-au spus așa: „Vezi această fetiță? Fă o păpușă care să nu se deosebească cu nimic de ea“. Nu știam pentru ce trebuia să fac acest lucru. Am făcut o asemenea păpușă. Eram un mare savant. Păpușa trebuia să crească ca orice fetiță vie. Suoc va împlini în curînd cinci ani, și păpușa la fel. Suoc va deveni mare, o fată drăguță și tristă, la fel va deveni și păpușa. Eu am făcut această păpușă. Apoi, voi ați fost despărțiți. Tutti a rămas cu păpușa, iar Suoc a fost dată la un circ ambulant, în schimbul unui papagal de o specie rară, cu o barbă lungă, roșie. Cei Trei Grăsani mi-au ordonat: „Scoate inima acestui băiat și pune-i în loc o inimă de fier“. Am refuzat. Le-am spus că un om nu se poate lipsi de inima lui de om. Că nici o inimă — fie ea de fier, fie ea de gheață, fie ea de aur — nu poate fi dăruită unui om în schimbul inimii sale, simple, adevărate, ome-nești. Am fost aruncat într-o cușcă, și chiar de-atunci băiatul a fost făcut să creadă că are inima de fier. Trebuia să creadă acest lucru, trebuia să fie crud și aspru. Am trăit printre fiare opt ani. M-am acoperit cu o blană și dinții mei s-au făcut lungi și galbeni, dar nu v-am uitat. Vă rog să mă iertați. Noi toți am fost dezmoșteniți de cei Trei Grăsani, asupriți de bogătași și de mîncăcioșii cei lacomi. Iartă-mă, Tutti — ceea ce în limbajul celor dezmoșteniți înseamnă: „despărțit“. Iartă-mă, Suoc — ceea ce înseamnă: „toată viața“...»

